

werde betrekent die smidens
myt quade leue tot weyger
toe dienē **M**er naemael pe
netentie doen en dochdelic
ke wercke **M**er by de twe
soen die syns vaders wille
gelaefde toe doen en myt en
dede **D**oe vden betenke die
goen die dochdelike gelaue
toe wercke mer sy en doens
myt **A**ls quade religiosa en
geestelike lypde die arger
syn dan leedre penitencie
doende **T**ot dese parabel da
soe wilt **I**hus leerē alle mē
sche dat et voel beter is een
dynck myt toe gelaue en
doch toe doen **D**an dat toe
belacue en myt toe doe **V**oel
beter soe ist inde werltlike
staet gebleue ind daer m
wael geleest **D**an den geeste
like staet aen genamē en
den quaelike gelyde **D**an
om siet elck wael toe wat
hy aen nemt **W**ant daer
nae sal hy redē montē genē
Heerē **I**hu x' **G**ebot
guede leerer genet my die
waerheit mytter herte toe
geloene **E**n mytē wercken
en monde die toe belien
alsoe dat noit is **D**er qua
der geeste en mysche lystich
heidē wiselick toe ontgaen
Geeft my toe doen die recht
uerdicheit der natuerliker
wet ons herte in gepynt

En die geschreue wet inden
boek ons gegene en dynen
wille m alle dynge toe vol
brengē **O**p dat u vuer di wet
vdiene toe vrygē pyne myt
te tweste soen **M**er ontferm
herticheit mytē eerste soen
Geeft my ont toe vrygē gra
cie inder stryden der kercke
mytē goenē die waerach
telic penitencie doen en ont
fermherlick toe vynde glo
rie inder vrynhicker kercke
Wandē vlyuerde **A**nt
wyngaerde had vande on
rechtvrigē boese wyngaer
des **D**at **E**n xxj capittel
Ant **I**hus geset
hadde m dese p
parabole vande
ongehoersamheit des soens
die syn **O**bedentie gebuede
hadde toe gelicke by dat ioc
sche volck **D**oe heeft hy een
ander gelickemisse bewisen
wille waer om sy meer schul
dich warē toe wercke in die
gebuede gatz **E**n my toe ot
schuldige hadde dan die he
denē **W**aer tot schynē mat
die rechtvrigheit der wrake
die au hem solde gescheyn
En nu lange tyt geschiet is
dat sy m oere blythheit ver
donkert en vlaete syn ge
weest van gade **W**ant sy
synē eenigē soen myt on
hebbē wille ontfangē **E**n seide
Aldus

279
Et was eyn vader des huys gesyn die plantē eynē wyngāert en groef daer om eynē grane **E**n maketē daer om eynē tuyn en stede daer in eynē parse en tūmerde daer in eynē toren en vliuerde dē wyngārde aldus wael bereit den acker luydē om op seker rente des iaers **E**n is in vern lant betaeft getaeft **A**ls die tyt quam dat mē die pensie en die rentē betaelen solde en in manē soe sende dese man die heer vā dē wyngāert knechtē totten bou luydē die dē wyngāert in huere haddē om die rentē toe ontfangē **E**n dese bou luydē wende wyngāert en woldē myt betalē oers herē knechtē die sculdē die sy maectē van oers herē wege **M**er sy tracteerden sy omroerde lēckē **D**e eenē sloefen sy dē anderē doede sy den derde worpen sy myt steynē **E**n als hem spyt gedaen hebbe dē en minne hebbe sy se ytd en wech latē gaen **D**ie hē is luydsam en landk synich geweest hū heeft noch ander knechtē gesent **E**n myt dese hebben sy gelenet gelick sy mytē anderē gedaen haddē **T**en leesten sande hy synē wyngē gebaerē soen tottē

die wyngāert luyden dencke de m synē synē sy sullē omers hem vreesen en schamē vū mynē eenigē soen den ic soe lief hebbe gelick my seluē **E**n hem willickē betaelen die pensie die sy my seluldich sy **D**ie wyngāerts luydē als sy sagden soen comē gedachte sy i hem seluē en sprackē myt mal tanderē **D**yt is die eers ge namē laet ons toe gaen en slaen hem doir op dat die erfmissē ons geheel blyue vū eervelick en erflick **W**ant mye mant en sal ons dan yt eisse **E**n dyt aldus dynckende soe namē sy den soen en sloefē hem doir no vragte ic v seide **I**hūs tottē pharizee en pyntē wat sal die here vande wyngārde doen myt desen acker luydē **D**y anwoerde hem en seide **D**ie quade boe se luyde sal hy toe myt doen en ter doir brenge **E**n synē wyngāert sal hy vliueren anderē bou luydē die wilcke hem betaelē sullē willickē syn vruchtē en rentē in oere tyt **A**ls die iode in dese vū ge schreue manere myt vstaen dē den synē der parabolē die sentencie en dat vomisse toge hem seluē gegene haddē **D**oe sprack **I**hūs hem toe a penbaerlickē en seide alsoe salt oir myt v gesien **I**ck seg

vurwaer dat ryck gatz
sal van v genamē werden
en geyuen den volcke die
die vruchtē des ryckē sullen
volbrenge. **Doe** vstondē die
pharizeen en sryben en priet
terē en pryntē der iode die
parabole. **Jhu** dat hy sy van
hem schiē gelyckē hadde
En sy begheerde hem toe van
gē meer nyemant en sloef
hant aen hem. **Want** sy vrees
den dat gemey volck. **En** die
vze **Jhu** en was noch nyet
getomē. **Die mynsche**. **In**
wat manere hoerde dese pa
rabole den iode toe en sonder
lyngē den pryntē der ioden
het syn voel en menigerlic fi
gurē en gelyckemisse in deser
parabole die wilcke wael be
hoefde guede expositie.

Scriptura **Morahzan**

Die vader vande kynsge
sone is got die heer die een
vader is van alle mynsche ma
der natuerē. **Want** hy sy ge
schappē heeft hy is eyn vader
voedende alle mynsche. **Jnd** hē
besorgende oer noetdrift hy
is vader reghment hebbende
aen alle mynsche. **Dese** heeft
sonderlyngē wtūcarē dat
volck van ysrahel in sy volck
hem toe wesen oer got. **En**
ghak een wyngsaert myt
groter vlyt en neesticheit
heeft hy sy geplamt. **Dy** heeft

sy rot egyptē vloest. **Doer** dat
roede meer gelyt myt voel
plagē der kynde van egyptē.
En voort voer die wyde groete
dorre wuldernisse spise vleis
en water mede besorgende
Jnd gelycht in dat land van
belofte myt groter vutozien
van oere vande van alle die
goen die hem tegē quamen.
En daer heeft hy sy geplamt
en beuestiget den tyt der
wet heeft hy om hem gemact
om dat sy nyet antreden en
solde die gebaede. **En** dat sy
doer die goedynge der geba
de vrye solde wesen vande
toe loepe der heydenē. **Dy**
heeft een parse daer in geset.
Dat is den droanc der ge
baede wt wilcke dat guede
geloent wort. **Jnd** dat quaet
gepynt wort. **Kenē** toerne
heeft hy daer in den wyng
saert gelymt. **Dat** is de
tempel als ey toelooft tot
die beschermemisse en hulpe
gatz. **Jnde** wyngsaert heeft
hy gelyt aker kynde ende
ander arbeyders om den
wyngsaerde toe regherē schoē
toe halde. **En** die wyngsaert
toe snyde dat is om dat volt
toe regherē in rechtnerdich
die quade toe corrigerē en
wt toe radē. **Jnd** die guede toe
beuestigen. **Got** die heeft syn
knechte die pphete nyet eynē

mer put wil gesent o dat volc
 toe vmanē waerachtige
 vruchtē toe doen **M**er sy heb
 ben die pphete doet geslagē
 getribuleert geplaeghet en
 alle oere leeringē vsmact **T**e
 leest heeft got die heer synē
 eynigē soen gedeelt myt dat
 cleit der mynschelijchheit om
 die vruchtē toe eyschē vā de
 sen wyngsaert sy en hebij hē
 niet wilkē kēne **H**ier om die
 groete ondanchbaerheit alle
 des guctz dat hy hem gege
 uē hadde om die groete myn
 daet en sūde **W**ant sy den
 soen gatz vmaledide en lyn
 gen in dē cruce sy syn vstrooit
 en vmpelt **E**n als die pphete
 amos seit in die psoen gatz
Op dat vierde quaet vā iuda
 en sal ic my niet vsoenē laetē
 want sy vcocht hebbe dē recht
 ueerdigē sonder geelt **D**y en
 hebbe lant noch pryncē sy en
 hebij noch vruchtē noch eere
 priester of sacrificie tempel
 oft stat **E**n dat alre meeste
 quaet dat sy hebij dat is dat
 sy in een vharde blythheit sy
 en niet comē en willē tot kē
 nisse der waerheit **N**te by
 desen wyngsaert mach mē
 die geestelickē vstaen eens
 ligelickē ziele **D**ie got den
 mynschē vhuert heeft om
 wael toe offenē **I**nde daer
 mede vruchtē v gueder wer

kē toe doen **E**n voel vdiēte
 toe crugē wilcke guede werc
 kē syn als rauckē des wyng
 saerts **H**ier af seit **I**herom
 mus **D**at ons dese wyngsaert
 vhuert is op dese conditie
 dat wy gade vruchtē genē
 sullē in synē tyde **E**n dat wy
 altyt sullē weten wat wy
 spreckē oft doen sullē **G**ebet

Heerē got vader des hyns
 gesyns almedich **D**ie den
 wyngsaert vyure kerckē v
 huert hebste den prelatē om
 toe oeffenē **O**p dat sy die sin
 dē als doerne vtraedende
En die dochdē als guede saet
 in seeynde vruchtē der gue
 der werckē makē solde in hē
 seluē en in dē ondersaetē **D**at
 sy dy weder genē die vruchtē
 des hertē des mondes en des
 wercks **E**n dat sy vyure
 mogentheit belaege i vrucht
 baerheidē der vruchtē **E**n
 dat sy myth ten eynde ont
 formende rustē montē in dē
 ryck nae dē arbeit des tegē
 waerdigē leuens myt dynē
 wtūcarē **D**ie wael en ge
 trouwelickē ge arbeit hebij

Van die brulofst des **A**me
 comen **D**at **E**n xxij en

Is **I**hus doert wt
 leggē van desen
 parabelē bewese
 hadde **W**oe dat
 die ioden die wilcke vā gnde

sonderlinge geroepē warē
soe arch en boes gewordē
warē van leuē en werckē
Dat sy onwerdich waren
toe besittē dat goen daer sy
pynnepalickē toe geroepē
warē **D**aer die ander dyn
gē die hem tytlickē gegene
werdē eyn figuere af wa
rē **D**aer om heeft hy soe
vozt doer eyn ander para
bel bewisen wille **W**oe dat
alle mōschē geroepē syn o
toe comē toe besittē dat ryck
der hemelē **E**n hem allen
met daer toe beriedē on
sulle **E**n seide aldus **D**
Dat ryck der hemelē dat
is dat wesen die vozt ganc
en hantermige der heiliger
kerckē **A**ls sy noch inder
wysder scop in die temptacie
deser werlt is **E**n is gelick
eenē mōschē eynē cōnink
die wilcke bruloff heeft ge
maect synē soen **D**at is ge
lick alst in dē bruloffē toe
gescheen plach soe is die ge
leghentheit der heiliger kerc
ken **D**ie mōnsche die cōnk
is got vader in der ewich
al en heeft hy die mōsche
lickē natuere in synre
persoenē met vemdicht
noch al en is hy oec niet
in een gedaente vā eynē
mōnschē gesien **D**an doer
die figuere der engelē mer

want dat gotlike beelde in
beghynsel der creatuer alder
properste in dē mōnsche in
gestort en gesigweert is
Hy heeft gemaect wort ge
noemt eyn cōnink toe wese
want hy veegeert alle dyn
gē **E**n geyn dynck en is dat
wur by syn reghent gauen
mach **H**y heeft gemaect bru
loff synē soen in die tyt als
die soen gatz die mōschelic
ke natuer aen genamē **H**y
heeft **E**n oec in die tyt als die
heilige kercke in den cruce
myt xps als oere brudegom
vemdicht is **H**et syn oec and
hemelsche wer scopē oft bru
loffē daer niemigerlen gerich
tē wur gesett werdē **A**ls die
heilige leeraer sct **A**ugustinus
seit **L**euē salicheit doch de
aūuloedicheit alles ghetz
glorie oec vrede en al dat
mē befeere mach **M**er in dē
bruloffē en is geyn ongehe
noch ongenochte gelick in
desen **i**n dē bescreuē wort toe
syn **W**ant dese wer scopē en
figuer syn der toe comēder
wer scopē **D**ese cōnink heeft
wt geseut syn badē om toe
noedē luydē ter bruloffē **D**e
se badē syn die patriarchen
en pphete der alder wt die
wilcke wur gegauen syn toe
roepē die mōschē tot die tyt
lickē en geestelick bruloff **E**n

daer doer hem toe berijden
tot die ewige bruloft. **D**ond
lunge heeft hy dese knechten
gesent totte iode om hem toe
vondighe. **D**ie toe comst xpi
in de vleischje ind die salichheit
die daer wt comē solde. **E**n
sy en woldē nyet comē wāt
sy doer alle die vmaningen
der pphetē nyet geloenen en
wolden vā die waerachtighe
toe comst des soen gatz. **I**n
heeft noch meer ander knech
ten gesent toe wētē die apos
telē en pphetē. **E**n sy en hebē
niet die vmaninge nyet geacht
mer sy syn geghe. **D**ie eyn
in syn dorp. **D**ie ander tot sy
comēscop. **W**at hier by toe
vstaen is mach mē merckē
wt die ander parabele des
auētz mael die vur gesent
is. **E**n die sompge hebbe des
herē knechte ghelalde en heb
ben sy doot geslaghe. **A**ls die
comē dyt behoert heeft soe
is hy gram geworden an die
onghorsamige lude die hy
tot syns soens bruloft genoot
hadde. **E**n sonderlinge mer
die geyn die syn knechte soe
quellike getraoteert hadde.
En die doot slegers heeft hy
vdoene en oer stat heeft hy
vbrant. **E**n als dyt gescheet
is geweest. **D**oe sprack die co
mē tot synē dienare. **D**ie
brulofte syn bereit geweest

Myn ossen syn geslaghe my
vogelen syn toe gemact ge
west ind yt is al bereit ge
west. **M**er die goen die geroe
pē syn geweest en syn nyet
werdich geweest toe wētē o
die wer scop toe nuttigen.
Die mysche. **W**egt my wat
yt dat hy seit my ossen ende
vogelē synt doot geweest. **S**ar
riptura. **M**oralizacie.
Aldy heeft die comē ontba
de synē gaste die hy genoot
had ter wer scoppe of hy seg
ge woldē. **I**dz heb my mael tyt
berent. **D**at is dat werck
der aeneminge des mysche
like vleischje is gescheet. **D**ie
sacramētē heb ic in geset.
Die leerē waer doer die ziel
gespuist sal werde heb ic geyn
baert. **D**ie ossen dat syn die
vaders des alden testaments
geset onder dat mach der wet
en mytte hoerne oere stren
ghheit rakende. **E**n die voge
len dat syn die vaderē des
myē testaments die wilder
hoeger vloegen doer daere be
kēnisse en myne reuelacien.
Die vet gemact syn doer die
vetticheit der myne dese synt
gedoot want sy synt gestorue
in eyn getuyghnisse der waer
heit en vur die salichheit der
mynsche. **E**n yt is al bereit wat
tot die salichheit hoert. **M**er
want sy hem omwerdich ge

maet hebij deser wercken
soe en sullen sy die suetticheit
hier af niet smacken. **D**aer
om seide hy tot synē knechte
dat syn die apostelē en disci
pule doer die reuelacie. **W**at
die iode niet hoerē en woltē
dat gy roepende syt gaet aē
allē wt gangē der wege. **D**at
is gaet in allē hoeckē d'werlt
tot die goen butē der wege
der wet gesetē syn dwalende
in al oerē gangē. **E**n alle die
gy vyndet toe wetē inā wyf
ionck alt geleert ongeleert
ryck arme edel on edel ge
sont tranck poerters en doep
lyde sonder wtneemēge d'
ysoenē roepet sy altoe samē
tot die roerscoy. **D**at is tottē
ghelone xpi in dat geselscoy
der heiliger kerckē want
nyemant die wil daer butē
geslatē en is. **D**ie knechte die
sint wt gefaen dat syn die
apostelē en in oerē stede alle
leeraers en predickers in d'
heiliger kerckē. **E**n hebben
vsmact alle dat sy vonden
gnet quaet woe sy waeren
blynt ~~in~~ lam nyemāt aē
geslagē. **E**n lenden sy totter
bruloffē want in die vgaed
mige der heiliger kercken
als sy noch in dese werlt is.
Doe comē daer guede en qua
de al ist dat die quade afge
suede sullen werde. **E**n in die he

hemelsche kerck in die stat der
victorie niet mede in gaen
en sullen. **W**ant alle dat goen
dat besmet is dat moet daer
butē bliuē. **H**ier syn sy ons
een en hēde hem tot dat die
tijt der afscheydinge comt.
Als dese gaste al vsmact syn
soe is die conick toe wetē got
in der ewichheit want dat leek
oerdel daer hier af gesprac
kē wort. **D**al geschien doer
die myschelicheit xpi als doer
een in strumēt ind die hoge
loefde got is eyn principael
werck inā des oerdelis. **A**ls
dan die gaste gesetē syn ge
weest soe is die conick in ge
gaen om toe beschouwē syn
gaste. **D**at is hy is gecomen
ten oerdel om toe onder suet
kē die goen die hy in syn wer
scappē genodet hadde die goen
die doer dat doepsel in geghe
syn. **W**oe sy gestelt syn elckē
toe ondersnecke sy herte. **E**n
aldus beschouwende sy gaste.
Doe heeft hy eenē gevondē
onder die volheit der gaste
die niet geleit en was niet
dat bruloff cleet. **I**n dese
eyne wort vstaen alle die sta
re der valscher kerstenē der
goemre die schynen mede in
gegaen toe syn in die heilige
kerck. **H**ier daer niet in en
hoerē. **N**iet toe vstaen dattet
getael der quader myschen

soe cleyu is toe adite en toe
 coparerē tegē dat getael d'
 gnedder mysche **W**āner hy
 vandyne sprekende is: die
 dat cleit der brulofte myt en
 hadde **O**mmers it is onghet
 meerder als **I**hus weder be
 wisset in syne sermoen **O**pte
 berth seggende eyge is die
 wech die ten leue wart gnet
En wemdy synder die dē wech
 vande **H**er bydesen eyne rō
 den vstaen alle vsmiende
 mynsche want sy al m **o**ere
 eyne boesheit vsmact syn
Die mysche **W**at is dyt br
 loft cleit **S**criptura **M**o
 valizatie

Die myne cleidet die nattheit
 des geloefs en alder gnedder
 werckē die naet en blout syn
En ghele als eyn cleit dat gewe
 ne wort tweederley draden
 heeft die eyn lanch gaende **E**n
 die ander dat weerb: soe syn
 inder myne twe gebaedē **D**ie
 myne gatz **H**id ons enē my
 sche sonder wilcke twe gebae
 dē **D**at geloene dat doepsel
 en ander sacinent oft emge
 guede werckē dē myschen
 myt salich moegē maken
Woel mamerē van cleyderē
 vynt mē die alle quaet syn
 en perne vande brulof deide
 vscide **D**ie sompge syn ge
 cleit mytte sac der gienichheit
Die anderē hebbē aen gedac

die purpure der hōdie **D**ie
 sompge eyn gulde stink der
 ydelre glorie **D**ie sompge syn
 gedait myt scapē velle en der
 geneynsder redytichheit **D**ie
 sompge hebbē aen harnasch
 des torens **D**ie anderē drage
 eyn oeyn beulet cleedt der
 onuyshet **D**ie sompge hebē
 eyn geschoert cleit vā haet
 en myt **D**ie sompge een oghelact
 cleit der tradheit **D**e pinder ey
 purper der werltlicher behae
 ghelicheit **D**ie anderē een cleit
 toe voel lanch en myt doer die
 breetheit der gullichheit **A**lle
 dese en syn geen werstope
 of brulofte cleyderē **M**eer vā
 desen seit die **p**phet **sophomas**
 in die psoen gatz **I**ck sal visi
 terē auer alle die goene die
Hen vzeemt cleet aen gedac
 hebbē **M**eer dyt brulof cleit
 mach mē bekenē by dat cleit
 des brudegom **W**ant alle die
 tot die werstope gecome syn
 die sullē ghelick wesen den
 brudegom in cleidunge **I**ohā
 nes in apacalypsi seit dat hy
 hem gesien heeft aen hebbē
 de eyn wit cleit myt bloet
 besprynget wat is dyt an
 ders dan die reynicheit doir
 afwassche van allē sunden
 besprengt myt dat bloet des
 lydens en penetētiē myt
 roedicheit der beruēder
 myne **D**yt is warachtige

brulofst cleit **D**ie myſche
Wat geſchiede deſen myn
ſche die altoe genondē wert
ſonder een behoerlic beta
melckē cleet **S**criptura
Als die cōnck deſen myn
ſche geſien hadde hy hem
vrient **W**oe biſtu hier in
geſien myet hebbende dat
brulofst cleit **W**zynt noet
hy hem toe weſen nae der
natuerē myet nae der gra
ciē ofte mynē **W**ant daer
die natuerlichhe vryſcop
behaelt got die vdoemde mit
weſen dat hy sy myet heel
en laetet vſien als wael
werdich waerē **W**ant sy
hem afgekeert hebbē van
de goenē daer alle dat is
afvloedet **W**oe biſtu hier
in geſien ſeide hy toe we
tē in die vſāmpinge der ge
loeingē myſche mede deel
achtich ſynde der ſāmet
~~Daer geſaet sy~~ **A**yeer doch
myet der graciē van de ſa
crāntē **M**y et geſleit ſynde
ſynde myt dat brulofst cleit
dat is ſonder die mynen
Want nyemant en is wer
dich die ſacramentē d'hei
liger kerkē toe ontfangē
Die buytē der wariger
myne ſtaende is **D**ie myn
ſche die hozenide ſyn eygen
conſciencie bekēnēde en wt
getuydijniſſe ſyns eygens

hertē gewroedyt en vderdelt
ſynde ſweedy al ſtille recht
of hy ſkōne gewest hadde
Want totte tyde en ſal ge
ontſchuldunge of excuſatie
geſchien moegē noch berm
herticheit begeert werde
Want geyn tyt der penetē
ciē dan langer gegēne en ſal
werdē **D**oe ſprack die cōnck
ſynē dienaarē ~~brudet hem~~
~~hande~~ toe dat is got die hē
ſynē engelē als dienerē ſy
re gherechticheit toe weten
den quādē engelē **W**ant sy
eyn begyne der ſchult ſyn
gewest ſoe iſt redelich dat sy
out executores en wrekers
der pynē ſyn **D**ie cōnck ſei
de ſynē dienaarē brudet hem
handē en voutē en werpt
hem in die wterſte duyster
niſſe daer ſal weſen ſereie
en knarſen der bande **H**an
de en voutē werden gebon
dē in eyn tēdikē dat die v
malevīde noch mytte werke
noch mytte wille geyn wed
keer hebē en ſulle **D**aer sy
die wterſte dat is die alre
meiſte duysteriniſſe daer de
ſe mynſche in geworpe wort
toe wetē inder hellē **W**ant
daer is een afſcheidē vā dat
waerachtighe licht dat got
is ſonder enige haepē roeder
daer toe comē **D**aer ſal we
ſen ewighe bedroeffenhe o

ewich schreie van die hette
des vuurs ewich knersse der
tanden van salt **W**ant op
dat die pyne toe groter sy
Doe sal **e**n daer eyn vwan
belynghe wesen van die eyn
pyne in die ander en altyt
een vnygeruynge dese pyne
die sullē besitte die goen die
in die werstocp der heiliger
kercke syn mede die waerh
bekēnēde des geloefs **E**n die
sacramēte gebruyckende en
butte die hefde en myne gatz
synde **W**ant voel boeser is
een quact kerste ind voel
my heeft hy hem toe ontschil
dige **D**an een heydē die in die
werstocp nyet gecornē en is

Teernige

Merckelike suldr vstaen
dat in die scrifte der ewan
gelie genandē wort dat
Ihus in vij maniere gedre
get heeft die mysche nyet
dese pyne van dat weenē
en knersse der tande om toe
bewisen: sonder linge boes
heit en quactheit der saken
waer hy die waerde gebruyt
Ten eerste soe werdet gespra
ke teghē die quaelicke in gae
in die heilige kercke nyet o
die myne gatz oft officie v
myssen **H**er om tytlich pro
fyt als hier in dese stede daer
hy seit **D**riech woe bistu hier
in geguen nyet hebbende dat

bruloff cleet **E**n den heeft hy
geworpe in die stede des wee
nē en knersens der tande
Ten anderē wort die male
dittie geseit teghē die goene
die dunt in oere werckē syn
Daer af seit **M**atthe⁹ mit xiiij
capittel **D**ie visschers syn ge
sette benenē die zee ind heb
wt gesenddet oer nette **E**n die
quade visschers die hebben
syn wtgeworpe **D**aer nae vol
get soe salt geschie in dat en
de van der werlt: dan sullē
die quade duntte mysche in
die stede geworpe worpe wer
den daer vur af geseit is

Ten derde mael tegen die goe
die scandalizerē of ontschijte
synpelē en slechte mysche en
die toe valle brengē **W**aer
af geseit is: sy sullē af nemē
van syn ryck alle schande en
sullē sy werpe in die stede vā
weene is **T**en vierde mael
teghē die in regymēte vur
geset syn en dunttelicke daer
in vur geweest geweest syn
Waer af ist datter gescreeuē
is **D**ie duntte knechte sullē
sy worpe in die wterste dunt
termisse daer dese plaghe wese
sullē **T**en vyfte mael teghē
die prelātē die nyet wreethet
en hōndie geregeert hebben
Waer af gescreeuē wort die
knecht die slaende is dat hys
gesyn syns herē in absencie

van synē herē wat tyt sō hē
comende is sal hy hem auer
geue den pyners. **E**n sy wer
de hem settende in die stede
des weenē en knarsens der
tande. **T**en vij mael teghē die
goene die grot syn en voel
van hem seluē halde. **E**n ver
mette hem groete **W**ynsē doch
de. **W**aer af dat mē aldus
leest sy sullē seggē. **W**e en heb
ben wy nyet in dynē ogen
gegetē gedronckē en voel ghe
der werckē gedronckē en
voel gheuder werckē gedaē.
My sal seggē. ghaet van my
geyn rechte mynē en is in v
gewest v eygē vmetenheit v
wynt v ghaet in die stede der
dusstermissē. **D**aer weeninge
der ogen en knarsynge der
tande geuontē sal werden.

Ten vij teghē die geyn die pe
netencie doen en willē meer
myt houerdie en vhertheit
oere sundē beschremē. **W**ar
af gesprackē is die kyndere
des rycks die sullē geworpe
werdē in die rotterste dus
termisse. **D**aer sal syn screpē
en knarsen der tande. **N**aec
dat onse hē **I**huē dese para
bole inder vnr seider manere
wtgeleit en geleit en gespra
kē hadde mit sluto seide hy.
Woel synder gerpepē en we
mch synder wtūcarē. **W**at
alle myschē wōde geroepen

doer die **w**et natuerlike wet
die iode syn geroepē doer
die wet **M**oyse en doer die
pphetē. **D**ie gansse werlt is
geroepē tot dat geloene xpi
doer dat geluyt der apostelē
seer luttel synder wtūcarē.
Meer mynschē syn geweest
got betert op deser eerde die
vstant hebbende van guet
en quaet die roepynge der
redelicheit nyet geuolgt en
heby. **M**eer in alle manere
van sundē hem seluē gegene
hebbē. **D**es gelies onder die
wet moysi en pphetē syn mer
quader ongehoersamer io
den geweest dan gehoersamer
alst beruyt die historie in dē
boeck der getaele dat wt e
egyptē grynge weerachtiger
manē vande volcke van
ysrahel. **D**oer dat rode mer
tot dat lant van beloffē. **V**j
manē. **V**an wilcke nye
mant meer dan josue. **E**n
caleph in die besyttynge des
lants van beloffē en quame.
Alsoe ist oit nae der tyt xpi
gewest voel mer ogelonger
dan gelonger. **E**n onder die
gelonge synder meer der
oer geloene nyet perfect oft
volcomē en is. **D**en yt nyet
voel en baet dat sy trysten
geheite syn als sy die werckē
xpi nyet nae en volge. **D**aer
om siet die leerer **A**ugustinus

284.
Dat die mynsche toe v'geues
den name heeft eens geloe
uighe kerste mynsche die Hy
myet nae en volgt Want
wat solby bate criste geheite
toe werde dat wilke di myet
en biste en eyn v'rende name
toe voue Hy is eyn recht ker
kerste mynsche dat die dat myet
alle mytten name Mer oit
mytten wercke is die die wege
wech Ihu xpi in gaet en hem
in alle dynghe nae volget Hy
is kersten die nacht en dach
gade dient die altit syn ge
baede an d'ynet Die der wlt
arm wort op dat hy by gade
rick werde Die onder die my
sche is sonder glorie en eere
op dat hy vur gade den hore
en de engelen schyne glorie
Die in syne herte myet en heeft
geueynsticheit En wes ziel
sympel en onbeuleket is
Wes consciencie getrouwich
en puer is Wes herte al in
gade is Wes haep al in xpo
is die die hemelsche dyngen
mer begeert dan die eertsche
dynghe Wander predesti
naten en wtikgesynge Die
mynsche Wat is dyt datter
voel geroepe werde Jud myet
wtuercare woe comt dyt by
is dat die he myet mechtich
salich toe make alle die goe
die hy wil En en wilt hy oit
die somyge myet Waer om

soe roept hy sy dan en en mach
die myemant salich werden
dan die goen die wtuercare
is Doe schynnet dattet des
mynsche schult myet en is
die vdoemt wort mer gatz
die hem myet wtuercare en
heeft En en wde sy myet alle
wtuercare ween soe comt dyt
dat die een meer wtuercare
wort dan die ander En oit
van ewichheit aen eer syt
v'dient heb Als men leest
van Jacob en esau eer dat sy
gebare waere soe hadde
got die heer den eyn lief
en den ander hatende En
van Iheremias staet gescre
ue Eer du gebare biste heb
it dy afgescheide ghadt om
toe predike en toe leere En
van pharo staet gescreue
dat got sprack tot moyses
van hem Ik sal v'harde dat
hert van pharo Jud hy en
sal myet v'laete ysrahel redt
of hy eyn sake waer daer
wt dattet geschiet dat ye
mant guet of quaet is En
in die rede soe schyntet gatz
schult toe wesen dat die my
sche vdoemt worde die hy
syn gracie ontrectet en be
neemt Noch meer soe mocht
it vraghe en segge op dese
materie Mer ic solde geern
van v horen scriptura wat
geuole gy hier in hebt En

wat ic hier af vstaen en ge
loene sal **Scriptura** **Mer**
in te

Gy vraget my seer hoege
vborghē dynge **E**n v vragte
is van voel vragte gemien
het cortelich sal ic dy segge
Got die he doer syn ewige
ontsprekkelike wijsheit be
kent hy alle dyncen gelic
dat hy wt synre macht alle
dyncge geschapē heeft **D**oe
sy nyet en warē en die in
oer wesen behalve dispo
rende en regerende alle dy
ge nae die ordinaie die hy
hem wt synre vursichticheit
in geseet en gegene heeft
Wot genamē dat hy den re
delike creatuerē toe wete
den engelē en den mynsche
verē vryen wil gegene heeft
guet toe doen of quaet soe
vern als dese cracht des wils
oer wt geuet **E**n hier wt toe
vdiene loen oft pyne als die
rechtidicheit dat wt wylt
Den mynsche by sonder daer
wy af sprecke in syn hant
gegeue heeft dat leue en dat
sterue **E**n hem wege gese
lyden hy halde in dat ewige
leue gaen mach achter laet
de moet in gaen den ewige
dort **D**aer wt geyn dwanck
noch noit sake aner des my
sche wille doende dan nyet
condicie **W**ylstu seit hy in

gaen dat leue soe halde die
gebade **E**n die in dese state
der vryheit synde: soe en
mach hy dan noch nyet wad
guet doen sonder die hulpe
der gracie gatz **E**n die quat
doen sy hebbe een afkeern
ge want sy doer die vnr gaen
de gracie nyet bereit en wer
den **D**er dat begyne der
guetz oft quaetz toemt elik
wt synē enge wille wilken
wille en selckinge des wille
der mynsche got die here vnr
wetende doer syn ewige vnr
spemichheit den eenē wt kieset
tot die ewige salicheit **D**en
anderē vwyft en **r**epro
beert hy ter ewiger vdoeme
nisse **D**oer syn onbedriegelic
ke waerheit geyn noit in des
mynsche wille of geen sake
daer af smyde oft mogende
syn **M**er hy weet dat toe vo
rē ind yt geschiet alsoe gelic
in manere en comparatie
gelick dat neimant weet **D**at
die sone moeghe op gaen sal
nyet toe meer ofte my en ge
schietet nochtan en kan syn
wetestop nyet bedroge werde
En in eyn gelicknisse **I**ck sie
ernē vogel vliege ic sie waer
hy hem neder sette wil mer
om en geseietet nyet toe my
noch toe meer **D**an yt comt
wt die begeerte oft wille des
vogels tussche dese gelicknisse

en vnr ^{he} ~~siemelijc~~ siemelijc gatz
is dan noch eyn groit on-
scheyt die en mach niet be-
drage werde **Mer** dese en
~~kan niet~~ mach bedragen
werde want sy niet vrien
en kan alle vrvandelinghe
der sake **Ist** dan dat yemat
voert vzaachde waer om
vhardt got den eenen **En**
den anderē macht hy bequae
aunytz syn gracie **Doe** is
toe wetē dat pharo die comt
en voel anderē vhart synt
gewest dat is ~~gewest~~ geschiet
myt oere quade boese wert
ke daer by dat sy hem selue
onbequaem gemact hebbe
totter gracie gatz **En** alsoe
vhart sy got toe wetē by ge-
henghe en gedoghe **En** dat got
den anderē vkiest dat comt
by synre gotlicker guetheit
en mylde ontfermheit ac
merkende niet toe my die
disposicie oft gesaetheit des
willē des mynsche alsoe ge-
seit is **En** dyt sy v ghenoch
want hier op diep toe vraghe
is arbeit sonder vruchte yt
is een diepte sonder front
stedelickē toe geloene sy v
genoch hier in **En** toe segge
mytē apostel paulus doen
hy dese materie vnr hadde
Dij hoeheit der ryckdome
der wysheit en comtē gatz
woe onbegryppelike syn

285
syn oerde en onuersoekelick
syn syn wege wie heeft bekend
den syn des heren **Oft** wie heeft
syn raetz man gewest **Oft** wie
is die eerste geweest die hem
wat gegene heeft dat wilcke
hem weder gegene sal werde
Want doer got en myt got
en van hem syn alle dynge
hem sy lof en eere en glorie
sonder eynde **Ame**
¶ **Fluck** stelle synē wille daer toe
dat hy eyn sy van die wtica-
re en bid got de herē **Dat** hy
gescrene mach werde in dat
boeck der leuenidiger **Want**
nyemant en sal buytē syn v
dienste salich werde oft ver-
doemt **En** want somyge my-
sche myt deser materien seer
gequelt en getempteert wer-
den **Doe** ist toe wetē dat die
heilige leerer **Bonauctura**
tege dese temptatie oft betrin-
ge vā predestinacie en van
myshapē eyne salighe raet
geeft toe wetē **Dat** die mysche
hier mede gequelt synde al-
lus den viant in hem selue
daer op antwaerde sal **Woe**
yt myt my is viant en wet
stu niet omers ist seker dat
tu selue vdoemt biste **Daer**
om roec dy viant die niet
en moeges sulckē herē diene
noch van synre tegenwaer-
dicheit dy vblude **Mer** alle
waer is ter vdoemnisse be-

bekent **E**n dat ic got nae dyt
leue niet gebruycke en solde
nochtans sal ic niet alle crach
te arbeyde dat ic doch hebben
mach in dyt leue om hem toe
besitte nae myne vmoeghe op en
dat ic alsulke guet niet verne
in beyde tyden **E**n oft ick wil
te dat ic nae maels bernē sol
de in der hellē en waert niet
groete dwaesheit dat ic mi
toe hantz auer geue myne
want om my seluē ellendich
toe make eer tyt is **M**eer
al waert alsoe dat ic vā gade
bekent waer totter vdoeme
nisse nochtans weet ic wael
Dat hy hem seluē niet wē
gerē en mach **D**aer om sal
ik hem niet alre herte o helse
en niet van my laetē gaen
It en sy dat hy my benedie
nochtans en sal ic hem van
van niet laetē gaen **E**n son
der my en sal hy niet mogē
en wech gaen **W**ant hy la
uet die goen die dat ewige
leue roouē niet geweld **O**ft
ic sal my berghē in die gaten
synre wondē daer in sal ic
vustelike schule **E**n soe en sal
hy my van hem niet mogē
vdrue **W**ant hy seit dē
gemyne die tot my comt en sal
ic niet wt werpē **O**ft hy sal
gaen tottē voete synre lieuer
moder seggende dat sy om
der sundiger mynsche wille

die moder gatz is geworden
En ic sal oer biddē dat sy my
genade vryge **I**ck weet dat
sy my niet en mach vdrue
want sy die fonteyne der ge
made is

Gebet
Here **I**hu x^e coninc d' hemel
scher glorie die ons geroepē
hebeste tot dynre brulofst doer
dyn bade toe wete heilige
scrysture sieghede perikel vā
leue v'wandelinghe der for
tune oft auctuerē en mylde
wille **G**euet ons dat brulofst
deelt der myne op dat wy
vande belyde der sinde **E**nde
vande laue gatz m'immer
stom en werde **O**p dat wy m'
mer mer gescheide en werde
vā der op'rispinghe der geeste
licker blitscop dat is van vre
de en sekerheide oft v'scherminghe
En geet ons dat cleit d' got
diensticheit en die d' gueder
werckelicheit **O**p dat wy niet
gebondē handē en voete niet
geworpē en werde in totter
ste duysternisse **A**mē

Van die vraghe daer op oftme
de keiser tyns of tribuyt ge
uē solde **E**n vā die vraghe der
zaduceen van dat wyf die
vij māne ghadt hadde **D**at
En xxiij capittel **D**ie nysche



Ihu heb nu geset
van parabolē
en gelickemissen
die onse lieue hē

286
Ihus ^x tot die iode geset he
uet om hem luyde toe straffe
en toe berespen wylke sy myt
lyden en woldē. **E**n hadden
Ihū geern gehalde mer om
des volcks wille soe en dorste
sy dat myt doen. **I**ck kēne wt
mīe waerde die boesheit en
die luste der pharizeen. **H**er
segt my wat manere hebē
sy gesocht om **I**hū toe bedrie
gē myt luste. **S**criptura
Op desen dñx dāth toe roetē
nae dat die vursorene rede
nē gheschiet syn gewest bi **I**hū.
Doe **s**ā die pharizeen by
malcanderē gecome om eyne
raet toe vryde dat sy **I**hū
onsen hē in synē waerde be
gruppē mochte. **W**ant in synē
wertkē en kondē sy geyn redē
vryde om hem toe straffe
en toe beryspē. **E**n om desen
raet toe lichteliker en toe
lusteliker toe vryde. **W**ant
sy myt en geloefde xpo hen
melike dñgē bekent toe sy.
Doe hebē sy gesendē tot **I**hū
oer discipulē die sy meenden
dat **I**hū myt kēnende toe
vryer en sonder sorge oft vur
sienheit vur hē spreke solde
daer hy in begrepe oft gestraf
fet mochte werde. **E**n myt oer
en discipulē seynde sy oec die
herodianē tot hem. **O**m dat
sy knechte warē van herodes
die in een vande loetschen

lande vā des roemschē keisers
wegē regheerde en tribuyt out
sind van des keisers wegen.
En want sy wille hadde van
dat tribuyt toe vrygē roert
sake gerveest. **D**at **I**hū daer
te gē gesprake hadde: soe waer
hy in die handē der herodianē
aūgelenerē. **E**n hadde hy myt
herodianē aengelhaldē: soe mē
den sy als een weder sprecker
der wet gatz ind eyne vderner
der gemeender vryheit i hate
des gemeynē volcs come solde.
Op dat sy dan myt hem mochtē
doen al dat sy woldē geyn
weder stant dan hebben de
van dē schare. **A**lsoe hebē sy
hem ombevangē gelick felle
honde. **A**ls die myete dānd
in dē psalmē gesprake heeft.
Dese discipulē der pharizee
den aert der genenmynder
slangē oere meesterē in hē
hebbende en myt hē die he
rodianē wt in genē en raet
der pharizee: tradē sy toe
gader tot **I**hū en sprake
aldus. **M**eester wy weetē
dattu waerachtich bist en
dattu den wech gatz inder
waerheit leerende biste.
En du en achteb op myemāt
du en aen sieste gey persoene
der mynschē. **D**u seide waer
myt valscher herte: op dat
sy hem soe toe better mochte
wthale. **E**n synpelickē doen

spreecke op dat sy ^{he} straffen
mochte eerste hem seer pry-
sende en lanende **G**elick die
phylmstrickers plege toe
doen dat senn onder oere
tonghe beslaeten hebbe **N**och
tans alst die wille geschiet
dat een valsche quact myn-
sche wat guet en waerach-
tich doot oft seit al toemtet
wt eyne quade boese herte
Doe hebij sy int mider waer-
heit geset ind merckelike
punte geroert die in hem
hebben sal **D**ie goen die
in officie geestelike oft werlt-
lick den mynsche vnr ge-
seit is **D**eyt ons spracken
sy voort ist geoverleest en toe-
gelaete ons den keyser tri-
bunt toe ~~gelate~~ geuen oft
myet **I**hus als hy bekende
oere op sat en oer bedriech
nisse sprack hy en seide **W**at
tempteerde gy my gy vpo-
crutte **O**ft hi segge wolde
Gy en begeert my et toe we-
te die waerheit mer my toe
bedrieghe **L**aet my sien de pe-
nck den gy geuet iaerlyc de
keyser vnr eyne byns en tri-
bunt seer lanc synich synde
en wael vragende eer dat
hy antwoerde wolde **L**iet
dat hy des myet en wiste mer
om die mynsche eyn exempel
toe geue dat sy myet toe haes-
tich wesen en solde antwoert

toe geue **D**eyt my sprack
hy wen hoert dese scrift en
dyt beelde dat op dese penck
gemact is **I**n antwoerden
he het is des keyser waer
wt sy bekende ringe gehoer-
samheit onder den keyser
toe hebbe waer om hy sloet
hem beide voldoende en seide
Geuet den keyser dat den
keyser toe behoert **E**n gade
dat got toe behoert of hi seg-
ge wolde: betael die offerha-
de gade die gy hem schuldich
sydt **E**n de keyser dat goen
dat gy hem schuldich sydt
Daer wt ey corte sentencie
geuende van alle sake dat
me elick gelick en recht doe
sal toe wette **D**en licham en
der ziele gade en der werlt
geestelick en werltlick elick
geue en laete dat hem toe
behoert **A**lsoe mach ey halte
~~dat hem~~ die rechtadichheit
Die herodianen dyt hoerende
belauede hem d antwoerde
die sy gecreghe hadde **L**iet
hoerende van **I**hu dat in ver-
mynderinge der keyserlicker
maesteyt oft vcoztynge
des roemische ryck mochte
wesen **W**aer om sy doersyn
der mynsche vwoene synde
syn sy van daer geschenden
oere here vbaetscap woe
sy geuare hadde **D**aer nae
als die pharyzen om dese

selue antwaerde vā **Ihū** **g**
 oit gescheide warē geyn
 sake vpyndende in synē war
 de **waer** wt sy hem myt
 redenē berispen en strac
 fen mochte

Doe syn die saduceen
 eyn ander sette der iode
 die wilcke myt en geloef
 de die opūrsinge der doe
 de **syn** aengetredē tot
Ihū om hem oit wat toe
 vragē daer hy in syn ant
 waerde by hem luyde ge
 confundeert en gestraest
 mochte werde **O**ft in eynre
 stracffinge der pharizeen
 nae oere geloue contrame
 de geloue der saduceē vallē
 mocht: bysonder om toe vra
 gen van die opūrsinge
 des vleischs **E**n aldus uen
 gaende **Ihū** om het toe vol
 brengē oer intēne oft mey
 nge vander opūrsinge
 die wilcke als geseit is sy
 myt en kende **D**oe hebbē
 sy hem vnr geleit een ver
 sierde fabule die myt wael
 moeghelickē en was toe ge
 schien **D**aer doer sy woldē
 bewisen wel onbetamelic
 ker dyngē daer wt volgen
 de wart alsoe dat die ver
 risinge des vleischs toe co
 mende syn solde **E**n hebbē ge
 leit aldus **M**eeſter het synt
 geweest by ons vij gebroeders

van ween die eerste een wyf
 genamē heeft **J**nd is cortz daer
 nae gestorūē sonder kynder toe
 hebē van desen wyf **E**n heeft
 dat wyf achter gelaetē synē
 broderē geliker wyf dat moi
 ses inder wet vottē monde
 gatz gebadē heeft **E**n dese is
 oit gestorūē als hy dat wyf
 genamē hadde: **J**nd des ghes
 die derde die vierde alsoe tot
 vij toe **T**en leste sy hebbē al dyt
 wyf gehadē die eyn nae den
 anderē vout **J**nd sy syn alle
 gestorūē sonder kynder achter
 toe laetē **T**en leste soe is dat
 wyf oit gestorūē **D**u segget
 ons doch nieester woe van de
 sen vij broeders sal inder op
 ūrsinge wesen dyt wyf **D**u
 hebben sy omer al gehadē en
 geyn van hē allē en heeft
 kynder mede gemaect waer
 wt het schynt dat eyn eyghelc
 enē ghehē gnet recht daer
 toe heeft **A**lsoe dat in dē sy
 den eenē gheue wort soe
 geschedē den anderē onrecht
En oit vort meer soe ist onbe
 hoerlickē en ont mede vbae
 de **J**nd in allē wettē gesche
 nē en ongescheuē gotlickē
 en oit mede natuerlickē
 dat eyn wyf mer enē mā
 tot eynre tyt en sal hebben
Hier in beruydt ons meester
 dat biddē wy dy **waer** wt
 dat sy in dat sluytē wolden

in bepenighe en bewise dat
geyn opuerisnghe geschied
en solde **Want** sy nyet vstaen
en mochte of en wolden een
ander leuen toe wesen nae
dijt leuen **Mer** ghelick men
nu leuet in wael luste etens
en drynckens **Jnd** ander
vleischelike genodite dattet
ois nae deser leuen vgenke
licken alsoe moest syn **Die**
mynsche **¶** **My** vlanghet seer
toe horen wat die gothike
nysheit en waerheit ons he
Ihs hier op gecant waert
heest **Ten** is nyet eyn sake
dijt toe bekene **Want** hier
in is gelesse alle onse haep
en vrwachtinge sonder wile
ke wy alle toe vgeesse arbe
de in deser tyt **Want** ysset
dat wy mynsche heel sterue
toe wete myt lyf en ziele en
blyne soe ewelike wat onder
scheit is dan tussche die guete
en den quade omers oit wat
wat difference en onder
scheit solde syn tusthe onse
en die stome onredelike bees
te **Ist** oit dan dat sake dat
die ziel vande licham schen
det in ons als wy sterue loen
ontfangende nae dat sy oer
in de licham geregeert en
gehadt heeft **En** nimmermer
weder tot oer neme sal dat
licham daer sy guet en quaet
in vdiert heeft **Soe** solde schone

dat contrarie wer der recht
uerdicheit gatz dat dat hys
dat wilke in groter swaere
abstinencie en oeffenige voel
gueder wercke onder dat
regiment vander ziele inde
gebaede gatz gestaen en ge
lenet heeft **In** deser tyt ge
loen oft pyne nae syne wor
ke tot geyn tyde ontfangen
en solde **Ist** dan alsoe dattet
licham mytter ziele noch we
der om naeder doot venght
sal werde **In** wat manere
soe salt dan loen oft pyne of
faen **En** wat manere va
waellusticheit en blitscoppe
soe sal de licham wesen nae
der vrisnghe **Dijt** solde it ge
hore **Scriptura** **Ihs** x
die wysheit des vader die
heest alle dese troffelacht
heit claerlike rot geleit en
ge declareert die vwalnghe
der zaducee ~~apenbaerlike~~
en vmyelt die valsche argu
metacie oft trostynge der
seluer zaduceen apenbaer
like bewysende myt scrifte
En myt reden die toecome
de opuerisnghe **Jnd** die man
ere des leuens der mynsche
naeder opuerisnghe **En** heeft
geset aldus **Gy** zaduceen
nyet ~~wetend~~ wetende noch
vstaende die scrifturc noch
oit nyet bekende die crachte
gatz **In** dat rick der hemelc

soe en sullē sy nyet wyne oft
 māne nemē oft oir einge v
 vleischelike werckē toe wete
 van ette van drynckē oft
 van oncuysheit oft andere
 des ghehe doen of begeren
 Alst dat die ziel mytte licha
 veeniget sullē werde **Meer**
 sy sullē wesen ghech die en
 gele gatz in dē hemel toe we
 ewilike lauende en dant
 kende gode dē here **Ghehe**
 die heilige whete dānd mē
 psalter seit **Die** heilige sullē
 hem vblēde mder glorie en
 vroude hem in oere ruste
 die sange gatz hebbende in
 oere monde **En** als hy to
 gen dat argument der za
 duteen geantwaert hadde
En dat ghenoch gesolueert
 hadde soe henet hy voort pro
 berē en bewyse wille dat ar
 tikel van die opārīngē te
 gen die pynctipael dwal
 ge der zaduteen en valsche
 twifelyngē die sy daer af
 hadde **En** seide aldus **En**
 hebby nyet geleessen mē
 boeke **Monsi** woe dat
 got gesprake en gseit heeft
 tot synē knecht **moyses** wt
 dē bernēde bosschellike ind
 dat wile meer tot synen
 volck mōe vaderē **Ik** by
 en got **Abraham** en got
Isaacs ind en got **Jacobs**
 die milcke hy sonderlyngē

notuarē heeft ghadt oer
 got toe heytē **Want** sy in
 synē wille en oge sonder
 lyngē behaeghelike gewest
 syn **Meent** hy dan en sydi
 soe onstandel hy zaduzē
 dat got en got is der doe
 der en nyet der leuendiger
Moralizatie oft leermige
Mer wt was **Ihū**
 sluytende drie conclusien
Ten eerste mael dat die ziel
 des mēsche ontfsterft is
 ewilike duerende naē dat
 sy eerste geschaepē is en in
 dē lichām gestort wort **Ten**
 anderē mael dat die ziel
 als sy vshēide is van oere
 lichām aūmytz die doot
 dat sy noch naeder tyt
 elik oer enge lichām dā
 sy gnet of quaet in gedae
 heeft **Weder** tot oer nemē
 sal loen oft pyne daer mede
 toe ontfangē nae oere ver
 dienste **Want** yt is oyn
 natuerlik weder keeren en
 begerē der zielē tot dat licha
Waer om die ziel geen vol
 comē ruste en vroude en heft
 soe lange als sy nyet wed
 mytte vleische veeniget en
 is **Noch** en ontfangē geen
 rechtādich loen sonder dat
 lichām daer sy in vdiēnt
 heeft **Ten** derde mael heeft
Ihū wtgeleit die manere
 der vroude en blytscapē des

ewigē leuens bewisende dat
sy geestelick is en nyet vley
scheit. **D**ie mynsche. **D** gro
te mogentheit en guedertier
enheit en rechtu'dicheit gatz
die wilcke onse ziele onsterf
lickē van aenbetynne gemact
hebbes in dat licham. **E**n daer
mede weder om vemigeti
willes nyet allen der zielen
Mer oit dē licham ewich loē
toe genē nae oere v'dienstē
Mer segget my voort wat
hebbē de zaduteen geantwoort
tot onsen hē. **I**hm **S**cript
Dy synt v'wone en besceint
geweeest en en hebbē in gep
re manere kōnē vynde wat
dat sy hē geantwoert soldē
moegē hebbē. **E**n syn van
hem gescheide. **M**er dat
gemeyn volck heeft hem
v'wondert in die groete
wysheit die sy hoerde wt
synē monde gaen. **E**n hebbē
got den herē gedanck en
gelauet. **G**ebet
O here **I**hn x^e leer my
v'staen en v'lyede die arge
lysticheidē der zaduteē oft
viande. **E**n altyt toe bewa
rē die waerheit des leuens
en der doctryne of leermige
en der rechtu'dicheit. **G**eeft
my dat ic v'edelt en v'ciert
werde myt dē beelde dyns
en nyet des viantz. **O**p dat
ic adijter laet die vyngē

der werlt. **E**n dy allen aen
hangē. **I**nd dy weder genē
moit alle dat goen dat ic
van dynre gracie ont
fangē heb. **D**aer in dy ge
trouwelicke dienēde. **G**eeft
my oit dat ic mach vhen
die vleyschelicke en werltlic
ke cōsatie die ov'zucht
baer is. **E**n naenolge die
geestelicke en hemelsche cō
uersatie en in glorie der
v'risemē v'nyet synde myt
tē enigde gatz in dē hemel
v'dienē moit toe gebruckē
die onsterffelicheit en dy
ewige aen schijnwē. **A**ne
Wan die twee p'ncipael
gebaede der wet gatz dat
Cen xxiiiij cap. **D**ie mysche
Hebbe die pharizee
onsen herē **I**hn
hier in nyet go
danckt dat hy geconfundeert
en gestraft heeft die dwalyn
ge der zaduteē. **E**n oere opi
nie die wilcke was contrarie
der opinie der pharizee wāt
sy bekende en belyde die op
v'risemē. **D**ie wilcke hy gepre
sen en geconfirmeert heeft.
Scriptura. **D**y hebbē hē
daer in v'vrouwet dat sy
gehört hebbē dat die zaduteē
ver wone syn geweest van
Ihn in die opinie. **D**aer die
pharizeen hem hōde con
trarie in warē. **M**eer noch
And

en hebben sy nyet wille gelo-
uen noch prysen syn wysheit
Meer sy hebben noch meer
wille gehad hem toe tempte-
re **D**hartheit der vharde-
herte **D**maledide haet en
blythheit der iode **D**ie phari-
zeen en saduceen synt v'schei-
den geweest van opinne sy
syn contrarie geweest in leer-
inge **M**eer sy syn veemicht
geweest om xpin toe temp-
tere toe begrype en toe ver-
uolgen **G**elick pilatus ende
herodes als **I**udas bescryft
die apenbaer vande geweest
syn en myt xpin om hem toe
bordele spyt en spot aen toe
doen in vrientscap veemicht
syn **A**ldus soe scrift die heil-
ge ewangelist voert **A**
Als die pharizeen gesien
hebn dat **I**hus die saduceen
heeft doen swyge **D**oe dat sy
hem nyet weder seg-
ge noch antwoerde en mocht
te **D**oe syn sy by malcander
getome iud toe same tot **I**hus
gegaen om hem noch mer
toe vraghe **W**ant sy meende
hem myt voelheit en meind-
te hem toe vbuldere en moe-
de toe nacke myt voel vra-
gens en toe vneren **E**n syn
syne en v'stant toe v'stroue
en toe v'stoze **W**ant sy nyet
en bekende in hem v'borge
toe wese die onverwandelike

onverwandelike gathheit **E**n als
sy aldus toe same geweest sy
by **I**hus **D**oe is een van hem
allen een doctoer inder wet
tot hem gegaen om hem toe
temptere nyet om wat toe
leere **E**n heeft gesent aldus
Mester geyne wille nochtan
hebbende syn discipel toe wese
Wat is dat alre meeste gebot
in der wet gatz **D**y v'raethe
nae dat meeste gebot seit **C**ri-
sostim die dat alre mynste
nyet toe recht gehalde en had
Dyt heeft hy gevraecht wat
tussche die geleerde en die pries-
ters der iode is ey gesche en
twistinge geweest **D**ie somp-
ge seggende die gebode van
der offerhande die meeste toe
syn **D**ommyge dat gebot van
der liefde gatz haue alle and
gebade settende **H**ier op heeft
Ihus geantwoert en gesent
aldus **D**yt is dat alre groet-
ste en dat alre meeste gebot
dat v in der wet gebade is
En nyet tilleyn in die gescre-
ue wet meer oec in die wet
inwes herte **D**u salte lief hebn
en myne got dynen here hoort
eyn wemich merckeliche seit
hy myne nyet vrees **W**ant
vrees toe behoert de knecht
En myne en lief hebn den
waerachtigē soen **D**ie en
seit hy nyet **D**u saltz hem be-
kenen **W**ant dat is toe behore
De

alle redelickē vstandelickē cre
atuerē der mynschē mit wilt
ke geen vdiensse sonderlyn
ge gelegē en is **Wantet** na
tuerelickē den myschē gege
nē is got toe bekene gelick die
phet david in dē psalmē scrift
Die du hebste op ons geteic
kent dat licht dyns aensichts
ind in onsen hertē geprent
waer wt iick seer vblift by
Mer **Ihns** seit **Du** salste my
nē got dat wilcke eyn gebet
der salicheit is toe behoer en
de den guede rechtnerdige
hertē **Die mynsche** **Wilt**
my doch seggen die mānere
woe dat mē hem mynē en
hief hebben sal **Scriptura**
Dat vdaert **Ihns** seggende
hebt lief en mynet got dynē
heerē wt alre dynre hertē
wt alle dynre zielē wt alle
dynre crachte **Dat** is dat al
re groetste en dat eerste ge
bot **It** is dat alre meeste ge
bot van werdelicheit **Want**
It roert dat alre meeste en
~~werdelicheit~~ werdelichste guet
It is dat eerste wantet vur
gaet dat gebot van die hef
de dyns enē mynschē **Ende**
waerhelle soe is dnt eyn
groet gebot want hier in
beslotē syn alle gebot die
geyn die dnt halt die heeft
alle die ganse wet volbracht
Want die got mynt die en

aen bedet geē vzeinde fide
ly en sweert met ydelickē
by dē name gatz **Du** heeft
dit hef synē enē mynschen
Die nae die gelickemisse gatz
gemact is en dnt vort alle
dat goen dnt daer wt vol
gende is **Daer** seit die heh
ge apostel **Pan** **als** tot synē
discipel thimothē **Dat** em
de van alle gebadē is die hef
de van eyn puer herte vā
eyne gueder oſcientien
en bekemisse **En** van eyne
waerachtigē ongeneyssden
gelone **Die mynsche** **Woe**
sal ic dnt vstaen dat ons ge
baedē wort got toe mynē
van al onser hertē wt alle
onser zielē en wt alle onser
crachte **Woe** is dnt moege
like toe gesien in dē staet
van desen leue **Daer** ons
soe mēnige gedachte vstor
ende en vtreckende syn vā
die gedachte des alre onſte
guetz **Ick** gelone wael die
goen die sonder vleis syn
oft die vleische dat myt sy
re swaerheit achter gelackē
hebbē **Oste** in een gedaente
der glorie weder tot hem
genamē heby: als van on
geluyndert synde van die
eerliche gedachte dat die dit
gebot volbrenge moege **Toe**
wete die engelen en sante
des ewigē leue altyt tegen

woerdige hebbende dat nē
 salyn gatz dat wilck hem
 sonder in val vwecket got
 het toe hebbē **S**criptura
 hebelicheit werpē du ge
 moueert **O** mysche in dyn
 re vragē het is waer dat
 dyt gebot myet soe volcomē
 lick en mach gelyaldē wer
 dē vanden mynsche **D**ie
 in den wech dvs lenens
 noch wandelē gelick vātē
 die in die besittynge en ge
 bruyckynge des alre hoech
 ste guetz syn **D**ie myet alle
 myt een begerlicheit en toe
 schickelicheit **M**er oit werck
 licks dyt gebot **V**an nolle moe
 ge **M**er nae volcomenheit
 die got van dy begeert en
 zy genoch is toe vtruygē dat
 loen uweß arbeit die vron
 de des ewigē lenens **D**oe
 is dyt geboet aldus toe ver
 staen **D**u salste mynē got
 dynē herē banē hem oft ge
 lick hem oft tegē synē wille
 geyn dynck dat hem **C**ontra
 rie is mynēde **N**ot dynre
 gansser herte dat is rot alle
 dynē ganssen vstande sonder
 alle dwalynge synde in die
 bekēnisse en belidynge des
 gotlickē wesens **E**n rot alle
 dynre gansser ziele dat is
 rot alle dynē gansse wille
 alsoe dattu geyn dynck en
 wilste noch en begeerste dat

contrarie is den wille gatz
En rot alle dynē synē dat is
 rot alle dynre memoriē en
 gedachte sonder vgetē myet
 in dynē gedachte hebbende
 daer du gades mede vgettest
En rot alle dynre crachten
 en stercheit **D**at is **N**ot alle
 dynre crachte in dē dienst gatz
 toe gebruyckende al eeststu oft
 drynckstu slaepstu wackstu
Dyt salstu schickē in dē dienst
 gatz **E**n ist dattu ander dyn
 gē doetste oft gedynckes die
 salstu altyt truckē tot dat al
 re onste guet **W**ant wes v
 stant gade dient en gedachte
 myt hem becomert syn **E**n
 die in syn memoriē gade ge
 dynckt die heeft dyt geboet
 volbracht **C**ortelickē toe we
 tē salste got mynē rot dynre
 gansser herte en dat wyslick
 tegē die bedriechlike raden
 en in genē des dunckels **O**p
 dattu myet bedragē en wer
 des rot dynre gansser ziele
 en dat suethickē tegē die ge
 nochte des vleisches **O**p dat
 tu myet vtacgē en vlickert
 en werdes **A**yt dynē gansse
 ghelele synē en dat sterke
 lickē tegē alle bedruytheit
 en vvolgynge deser werlt
 dattu myet vdruckt en wer
 des **W**ant wie got myt en
 hef heeft die mach dese drie
 dynge helichelickē vryne **E**n

weder om wie eenige vā de
sen dynghe mynt oft volget
en toe wille is. **D**ie is v'scherpe
wt die myne gatz. **A**ls die he
lige ewangelist Johāns in syn
re epistole seit. **L**ieve broders
ic v'mane v. **E**n wilt niet lief
heben die werlt noch alle dat
goen dat in deser bedructer
werlt is. **D**ie goen die lief heeft
die werlt in dē en bliuet niet
die liefde en myne des vaders.
Want alle dat goen dat in
werlt is en is anders niet
dan begerhdheit der oge be
gerhdheit des vleischs ind ho
uerdicheit des lenens. **E**n op
dattu toe bet moeges ter her
te nemē. **D**yt gebot vander
myne en liefde gatz. **D**oe settet
vur dy en meret nen die sa
ken die dy daer toe billike be
wege en stuerē sallē. **I**n dē
eerste die onspreekelike oem
like en onbegriepelike gne
dertierenheit gatz die van
oers selues wesens wege wer
dich is gemint toe werde. **T**e
andere die voelheit der gnae
en waeldade gatz waer om
du schuldich biste hem lief toe
hebbē vanc al. **D**ie dy gegene
dattu biste: dattu leues: dattu
v'staetste: dattu hebste ziel en
lyf sone. **E**n alle dat byne en
bupte dy is. **I**te ten derden
want hy een mylde loenre
wesen sal der goenre die hem

lief hebbē. **E**n en strenge pyne
die hē v'smaede. **H**ier wt vol
gē drie dynghe. **I**n eerste die
v'smadynge alre tydelike dynghe
want sy gehet als slyt der eer
den toe rekenē syn tegē got.
Dat mider is dancbaerheit die
du got schuldich biste toe bewi
sen die wilke du nūmer mer
soe voel hem doen en moeges
dattu v'dienē soldes moegē dat
alre mynste datti got gegene
heuet. **D**at derde is schonw
ge en afhaldenge vā alle sunē.
Want en mach twe wotrare
heerē dienē. **E**n soe ist wael een
arme onsalich v'stant des goen
die om eyn dēn ghenochte oft
om en wemich tytlic gnetz dat
wilke altit wemich is. **H**et sy
groot of dēn dat omer niet
toe achtē en is tegē got achter
laet dat ewige gnet en ewige
vroude. **H**ier mede meyn ic dat
dyne vragen ghenoch gedac
is nae dat wyt hier ten tozste
segge moegē. **D**ie mynliche
Ick danck v seer. **S**criptura
gy en laet my in geyne dabi
tatie oft twiuel blyne mer wat
seide onse hē. **I**hns voort heeft hy
ghen ander gebot hier by ge
settet dat wilke hier wt vol
get. **S**criptura. **A**ls Ihesus
dyt aldus geseit had soe sprack
hy voort totte doctoer en seide
Het is noch een ander gebot
dat wilke dese gebade gelick

is gelick seit hy myet enē ghe-
want yt en is myet enē groet
dat goen dat got aen gnet
en dat den mynsche toe behoert
mer yt ~~en~~ neenit eyn forme
en gedaente nae dat eerste ge-
bot **G**elick die mynsche nae die
gelickemisse gatz gemact is
Dyt twe gebot is du salste
hef hebbe dynē enē mynsche ge-
lick dy seluē **D**at is toe vstaen
du saltz dynē naeste redytuer
velick doctvelick waerachte-
lick betamelick mynē **E**n tot
ter rechtindichheit salicheit gra-
ne en glorie gelick dy seluē myet
tot sinde oft schande **E**n myet
oit dattu dy seluē dyn noet-
druff ontreckē en af breckē
saltz om dyns naeste wille
Want du en soldes van hem
dat hem dat myet begerende
wesen vander nature **D**oe sal
een mynsche hem seluē meer he-
uer hebē dan eenē anderē my-
sche **W**ant hy is seluē die naeste
waer om hy eerste aen hem
seluē besynē sal dat gebot der
mynē **E**n wt hem seluē een
forme nemē tot synē naesten
Die goen die myet en weet woe
hy hem seluē mynē sal **D**ie en
tan oit geyn redite mate oft
regule halde in die hefde syns
naeste **M**er hy sal hem bedric-
gē gelick hy hem seluē doot
Om dit gebot toe halde saltu
vur dy sette vier sake **E**erste

die principael sake **D**at is du salste
hem hef hebē om got myet om
smutteidheit profijt oft geselschap
oft der gelicke dattu daer af
hebbē **T**en anderē om dat
goen dat in hem gemynt sal
werde toe wete die manere
dat is dat gnet en myet dat
quaet **D**aer om machyt geschie
dattu dynē naeste mynste nad
nature die wilcke van gode
geschapē is **E**n de seluē naeste
om synre bochheit wille: gelic
Ihus xpus toltē brader uidas
sprack en seide mynt waer toe
bistu gecome **D**en seluē heeft hy
op een ander tyt gheite toe
wete eyn daniel **T**en derden
die manerlick sake **D**at is
die rechte ordinācie toe halde
dattu dynē naeste bende got
en banē dese werltlike wtwe-
dingē dynge hef hebste **T**en vier-
de die werltlike sake of die be-
wegende sake **D**at is du salste
hem hef hebē want eyn is nae
dat beelde gades gemact **O**m
dit gebot noch daerliker
toe vstaen soe heeft **I**hus op en
ander tyt en stede gesprackē
Een forme genende en exem-
plaer waer nae du wete moe-
ges **W**oe du mynē en hef hebē
saltste dynē naeste uidas seggē
de **A**lle dat hy wilt dat die my-
sche v doen des gelick doet hem
weder om **E**n des cōtrarie dat
goene dat hy myet en wilt dat

dat v gesche die dat en doet enne
andere niet **H**ier in sydi ge-
hoersam der wet moysi en de
phete want die myne des nach-
te en doet geen quaet **A**le
Ihus dese twee gebaede der
myne wtgeleit en geleert
had soe heeft hy sy hoedlickē
gepresen en seide **I**n dese twee
gebaede daer in soe hanget die
geheel wet en die phete **W**at
die goene die got mynt die
eert hem myt wordē en wer-
ke **D**ie syne naeste niet die en
steelt niet hy en morde niet
hy en begeert nyemāt; ghet
of wyf **M**er al dat in die ge-
baede en leerminge der wet is
en der phete mit wyse vstrait
is dat is hier in dese gebaede
bessate en sprutet en vloet
daer wt **D**ie mysche **W**ot
dynē waerde die du my wt
legende biste wte monde op
he **I**hn x' soe merck ic en vstrae
dat dat geboet der liefden is
dat pyncepael gebot **E**n die
hefte die alre meiste dochde
is: macht hebbende niet allen
in der tyt **M**eer oic nae dyt
lenē sal sy van de saligē oer-
scheide wē omerē sy is die
erwilcke sonder begyn en son-
eynde in got en niet got is
En blyuē sal van synre substa-
tie oer scheide **D**y behalvet
alle dynge in oere wese die
wilck van **e** noede alle vgnē

moeste werde sy niet doer
die liefde vbonde en gchake
En is een gemeyn wet en
regule alre regule niet vā
den mysche geuonde **M**er o
gade gebaede vande comik
der y comge en he der heren
doer wilcke gebot wy allen
salich moege werde **S**cript
Du segges waer **D**y hoert
my vort **A**ls **I**hus aldus ge-
antwoort heeft op die vraghe
des doctoers als ic dy vur ge-
seit heb soe en is daer nyemāt
gewest die daer heeft konē te
ge segge soe wijsclike en war-
achtelike heeft hy syn sermoē
vort bracht **E**n sy hebē alle ge-
swyge hem niet meer vraghe
de nochtans syn gotheit niet
willē bekene **E**n want sy mer-
den dat hy een puer mysche
was die wilcke die vborghen-
heit der herte niet bekenen
en mach **W**aer om sy hem
tempterende waerē **D**oe heft
hy doer een manere van
eyne vraghe berisē willē sy
gotheit **O**p dat hy sy doer oer-
eyge antwoerde bescreuē sol-
de die goene die syn wercke
en waerde niet geloue en wol-
den **O**p dat want die tyt syn-
re passie nakende was en sy
geyn ontsuldunge der ontwe-
tentheit hebbe en mochte **D**u
salte wette dat die iode twee-
ley dwahynge hebbe vā xpo

een vander persoene want
 sy nyet en geloue woldē dat
Ihū mariē soen van eyner
 maget oft ionfrouwē gebare
 is sonder toe doen emichs mā
 den sy nur perē oge sagen
 soe voel teiken en myake
 le doen **Doe** dat sy bekenen
 mochte dat hy was en is xps
 den sy **messias** noemde **Die**
 ander dwalynge is van die
 natuere xpi want sy noet
 en vstaen noch en bekenen
 mochte in xpo die gotlike
 natuer **Mer** alle die myn
 schelike natuere **Dese** dwa
 lynge heeft **Ihū** wille torri
 tiere in deser manere **Als**
 vgaert geweest synde die
 phariseen by malcanderen
 en myt menigerley vragē
Ihū getenpceert hadde **En**
 als doe nyet meer vpyndende
 wat sy hem vragē solde: soe
 hebij sy geswege **Doe** heeft
Ihū hem luyde wat vragē
 wille recht of hy seggē wolde
Aldus lange heb ic v genant
 waert en inwe vragen ge
 noch gedaen **Do** antwaert
 out my op my vragē **Gy** die
 daer geatyt wilt wese als
 docters inder wet en in de
 pphete **Wat** segdi van xpo
 den gy tegenvoerdich by
 v synde nyet bekene en wilt
En noch vwaachtende syt wes
 soen sal hy wesen **Dy** antwar
 den

hem dauid soen gedynck nē
 dat waert dat got die hē ge
 sprackē hadde tot dauid seg
 gende **Van** die vruchte dyns
 lichaems sal ic sette op dynen
 stoel des ruyt dat ewich wese
 sal **Hier** in hebij sy een weind
 bekent die myschelike natuere
 in xpo nae wilker toe spreckē
 xps van dauid nae den vleische
 comē solde **Hier** tegē heeft xps
Ihū ge antwaert en geseit
Is xpus dauid soen **Waer** o
 soe heit dauid in de geeste dat
 is in der geesteliker bekēnisse
 hem syn heer toe wesen seg
 gende **Die** heere toe wetē got
 heeft geseit tot mynē herē xpi
 sitte aen mynre rechter syde
 tot dat ic dyn viandē sette ond
 dat voitsamel dynre voeten
Of hy seggē wolde **It** is onbe
 traemelike dat die vader synē
 soen liet toe wesen synē here
Het is out onbehoerlike dat
 eyn mynsche sitte aen die rech
 ter syde gatz daer om waer
 in v eemich vstant en kēnisse
 der waerheit **Doe** mocht gy
 wael merckē dat xpus geen
 puer mysche en is **Mer** got
 en mysche in wē beslaetē sy
 alle schactē der wijsheit en d
 conste **Die** wilcke in hē heeft
 beemcht de volcomēheit der
 liefde **Want** die mysche sal hē
 lief hebbē als got nae synre
 gotheit **En** als synē naesten

nae synre myschelicheit want
hy wt onspreeckeliker mynen
dat myschelike vleische myt
synre goetheit veeuuld heeft
En daer mede die myschelike ge-
saligheit en vheue heeft Die
myschelic **¶** Dyt bekene ic ende
dancke he altyt al en can ic
hem nyet toe volle dancken
vur alle syn wael daden **¶** Mer
segget my doch **¶** Scriptura
Wat hebē die phariseen ge-
antwoert op dese vraghe
¶ Scriptura **¶** Niemand
van hem alle en mocht hem
antwoerde eyn woert om
toe soluerē dat argumēt dat
wilck hy hem vur geleet had-
de En nyemāt vā he luyden
en was soe koen nae dē daghe
die hem eenich dynck meer
vragen dorste En want sy
saeghe dat sy vrowē warē en
hem myt geyne waerde ver-
wynē en mochte **¶** Doch myt
eyniger lyst bedrieghe **¶** Doe dach-
te sy hem apenbaerhake gena-
ge en gebonde hebbende der
roemischer macht an toe lener
en totter doot Die myschelic
¶ Wat heeft Ihus xpus gedaē
nae deser disputacie heeft hy
myt eenige sonderlynghe leere
daer hy alle syn leue vol af-
ghewest is in die tegenwoer-
dicheit synre discipulē En
des genieyne volcks wtgege-
ne gelick hy gewoenlycken

was eer hy vā daen geschey-
de ~~was~~ is **¶** Scriptura **¶** Dat
sal ic dy seggen hoert my nae
stelickē toe en srouget Ende
laet my dyt alle vvolgen
sonder dynre vraghe **¶** Ick salt
dy nae dat vvolth der heiliger
kerckē ewangelen staerlic
wt segge **¶** Dat ic als ic myne
dynē vstaende genoch wese
sal ind dat cort **¶** Want ic haeste
my totter passie ons herē Ihu
xpus die toe vdaere Die myschelic
¶ Degt nu wattu wilste ick sal
toe horen **¶** Gebet
¶ O Here got myheylmak
du hebste my gesant dyn wet
Op dat ic dy myne wt alre
myne herte wt alre myne
zielē wt alle ghedachte en wt
alle myne crachte **¶** Mer dat
en vniach ic nyet het en sy
dattu my dat genes weens
is alle ghaet en alre beste ga-
ne **¶** Du gebiedes dat ic dy
myne genet dattu gebiedes
en gebiedes dattu willes **¶** En
genet my oic toe myne ~~my~~
myne ene naeste gelick my
selue **¶** Op dat wy hier gracie
en daer banē glorie vringe
moete mit selue **¶** Geest my noch
vort ghede **¶** Ihu dat ic dy xpm
ons gesant got en myschelic
mylter herte geloue mytē mō-
de belyde **¶** En mytē werken
betuyge op dat ic dy mo ons
geworpe willichlick mytē ver-
¶ blinde

moet sond' eynde **A**me **W**an die scribē en pharizee
dat me here sal nae oereleere
en nyet doen en sal nae oere
wercke **Dat** **En** **xxv** capit
Scriptura

Als **I**hus x^{us} die scri
ben en pharizee
vrouē hadde **E**n
hadde sy doen swyge want
hy doe gesien heeft dat sy o
straffelic syn geweest **D**oe heft
hy syn heilige sermoen totte
geynen volcke gekeert als
totte sympele en onolmacte
En tot synē discipulē die per
fetter en volmaeter waren
dat wilcke out geschiede op de
sen selue donrdach daer ic
vū vū af geseit heb en seide
aldus

Opte stoel moysi dat is in
die stede en macht **M**oyse om
te leere en toe oerdele dat
volck **D**oe hebbe gesette die
scribē en die pharizee **A**l dat
goen dat sy v segge dat doet
Mer nae oere wercke e wilt
nyet doen **W**ant dat goen
dat sy mytte wordē leere dat
en doen sy mytte wercken
nyet selue vsmadende en v
minderende dat gewichte
vā oere gebaede **I**hus x^{us}
heeft bewyse wille dat me te
priesterlike staet eer doen
sal **E**n gehoersamheit bewi
sen o der macht wille die sy
vā gade ontfange hebbe al

syn sy quaet van leue sy en sy
des toe saliger nyet **M**er thro
te maledictie sullē sy ontfan
ge die wilcke onwerdelike
syttē in de stoel der waerheit
en der rechtindichheit **D**oert
seit **I**hus x^{us} **D**y opleghen
en bynde sware en odracht
ke borde op die scholderē der
mynsche **E**n myt eyne vryger
en wille sy selue die borde nyet
voere **M**erckelike seit hy sy
en wille nyet **D**aer wt hy be
wiset meer groter swaerheit
der sundē dat sy dat myt op
sact en vrye wille nyet en
woldē doen dat goen dat sy
ander handē gebiede toe doe
Dyt heeft **I**hus geseit nyet
alle vande scribē en phari
zeen **M**er out mede van alle
die goene die groete dyngē
gebiede toe doen **D**ie wilcke
sy selue vgetē toe doen tege
dat exempel **J**ohānes bap
tiste en ons here **I**hu x^{us} die
wilck selue meer gedaen hebē
En strenger vasse wake en
harder cleedere gedragen
hebē **I**nd voel meer gueder
wercke gedaen hebē **V**an sy
den mynsche hebbe gebaede
toe doen **I**chte gebaede gege
uende omer deerende en ian
merende die swaerheit der
alder ewē en wet die wilcke
vlicht synde sy die out laten
wolde laete blyne onbeswaert
En als **I**hus die scribē ende
pharizee aldus gestraefft had

van oere wretheit tegh oere
onder saete en vsumemissen
en vgetelheit oerb selues **D**oe
stracke hy sy voort van oere ho
uerdie en ydelre glorie **D**ie
wilcke in alle mynsche beres
pelicke is **I**nd sonderlynghe in
de priesteren en predicare alre
schaedelichst is **W**ant sy corrū
peert die rechte ondersuetchy
ghe d' waerheit doer guctdū
chheit en ghenet de andere
mysche een quaet exempel
Van deser houddichheit seit **I**hs
aldus **A**lle oer wercke doen
sy op dat sy moeghe geert w
den van den mysche **O**ft hy
seghen wolde **M**iet ter eeren
gatz oft tot oere eyge salich
oft om beterlinge der mynsche
die dat sien **D**at wilcke is
eyn sonderlynghe lyst des du
uels **D**at hy die goen die hy
myet en mach tot quaet brin
ghe apenbaer **D**ie vleit hy in
guctdūchheit en houerdichheit
en ydel glorie van oere gue
den wercke waer mede sy
vhesen dat ewige loe **E**n dat
goen dat **I**hs aldus mit ge
meyne geseit hadde: dat heeft
hy voort beter vclaert vander
begeerlichkeit d' werltlicher
oere die in die scribe en phari
zeen was **E**n seide **D**u vbrei
de en vmeerdere oer zomen
van oere cleederen **O**m dit bet
toe vstaen soe suldy weten

dat moyses gebaedē hadde de
volck van ysrael dat sy in die
mier hoetke van oere mātē
soldē make zomē van bwe
ghelick de blauwe hemel **E**n
blauwe hūne soldē sy hebbē
om dat sy onderscheide hier
doer soldē wesen vande heytene
in der cleidynge **W**aer bi dat
tot zamaritansche bronken
Ihs aen den put staende be
kenēde was **D**ort soe geboot
moyses en leerde syn volck
als die gebaedē van gade myt
synē vrynger in steenē tafelen
gescreuen synde ontfangē had
Dese gebaedē saltn bynden
in dynē handē al en altyt
sulle sy wesen vur dyn oge
Dat is my gebaedē sullen
altyt schynē in dynē wercke
waerde en gedachtē **D**attu
myet op sette oft doen en sal
te du en merkes eerste aen
of yt die tegh die gebaden
sy **D**yt al hebbē die pharisee
en scribe nader letteren vstaen
en rotwendich vur die oge
der mynsche om lof daer af
toe hebē: **G**edaen myet in die
waerachtichheit oerb herten
vur die oge gatz **T**oe weten
sy hebē die zomē van oeren
cleederen groet gemact dat
mē sy bekenē solde rot dat
gemeyne volck **D**u hebben
brieffkens gemact daer i ge
screuen waere die gebaedē gatz

die wilcke sy boude op oeren
lulterē arm sy droegen sy i
oerē handē sy screnē sy vnr
oer hoeft **D**y neyden sy mit wtt
sten oere dedere **E**n daer m
lyngē sy doerne op dat wā
neer sy vort grynge en gesto
te worde van de doorne dat
sy dan gedachtich soldē wese
der gebaede **H**ier wt heeft
xpus leere wille syne naenol
gers dat sy niet van bute
vraegē sullē die gemaelde ge
baede **M**er inder herte die
gedachtens der gebaeden
beslypde **W**ort meer seide
Jhus xpus sy gaen i stalen
geleit dat welck een cleit
der reynichē en d'geestelichē
is die wilck sy doch in oere
herte niet en hadde **D**y be
geerde altyt die eerste en
die onste der geselschapē der
wercoopē en in der synatoge
ge **D**y wille gefruet sy op
die op meritte **E**n wille n
meesters vā de myschē ge
heite wesen **I**n wilckē war
de **J**hus stractet die hoūdic
heit der syne der scribē en
pharizee niet willende dat
mē den goen die macht wylt
en autoriteit hebē hanc an
dere mynscē: geyn eere doe
en sal **O**mmers mē is hem
schuldich eer toe beruysen ind
sy moegen sy sonder sūde
ontfangē **A**ldus geschreuen

m **L**emato **W**ur een graen
hoeft saltu op staen **E**n in die
tegenwaerdicheit der prieste
ren en saltu niet sytē **D**ie
vierder len straffinge heuet
Jhus x^m in desen waerde te
gen die pharizeen en scriben
gedaen **D**at wilck hy oet m
allē prelātē straffe wil **D**at
ierste is gebreck der gneder
wercke als hy seit sy seggent
en sy en doens niet **D**at
anderde is die wreetheit en
hartheit des vnr wesens **A**ls
hy seit: sy leggē sware ondrach
like borde op die scholderen
d'mysche **D**ie derde is een
ostentatie een ydel beroerm
te der dochtelick wercken
Want sy alle der wercken
doen op dat sy van de myn
sche gesien moegē wde **D**ie
vierde is begeerlicheit der
tytlicker eere en heerlicheit
Want sy begeere meesters
genoemt toe werde **D**aer
om heeft hy vnr geseit tot
syne discipulē **E**n wilt noch
en begeert niet meesters
geheite toe wesen hem leere
de dat sy dat exempel der
pharizee niet nae volgen
en soldē **E**n en noemt v' geyne
vader toe hebē op deser eer
de dat is tytlicke eere oft ge
wy begereude **W**ant eenē
meester en vader hebē in
den hemel toe weten die die

pryncpael en alre hoedijste
vader is **E**n gy siet alle ge-
broeders daler om siet toe
dat gy dat goen dat wilcke
got toe behoert v selue myet
en genet oft andere myn-
sche **W**ant al ist dat men
enmytē mysche om roshet
oft altheit oft anders naed
natuerē vader oft meester
noemē mach alle die vād-
scop en meester^{scop} is van
eenre ierster vader^{scop} en
meester^{scop} spruytende

En om syn discipule toe meer
in die dochde der clermoe-
dicheit toe plantē **D**oe heeft
hy voort geseit **D**ie die meis-
te onder v is oft vā enyge
officie oft dysintēt die sal
wesen gelick die mynste en
muer alre dynre **E**n die we-
sen wilt die eerste die sal
wesen alre oitmoedichste
knecht gheht ic v meester ge-
comē byn om v toe dienen
myet van v gement toe vō-
den **E**n die hem vheestet
die sal vnedert vōdē **E**n die
hem vōitmoedicht die sal
vhenē werdē **G**ebet

O guedertiere he **I**hu x
nemet my af dat gebreck
der gueder werckē **O**p dat
ic vdiene dat guede myet
alleyn toe leerē en toe seghē
Meer die toe doe en mytē

werckē toe volbrēngē af dōt
vā my strenghtichit en roet-
heit **O**p dat ic groete dynge
gebiedende **I**hu die mynste
myet doende myet en schynē
my selue toe onthēsse en an-
dere toe belaste **V**otluyte
van my ydel glorie en ver-
toemge op dat ic my wert-
ken myet en doe om vā dē
mysche gesien toe sien **N**och
geyn myscheclike glorie dan-
m en suecke **M**acht verne vā
my oit die begerte der eere
en des lofs op dat ic myet
en myne die eerste stede **E**n
groete oftē den name des
meisters **O**p dat ic my alsoe
vōitmoedighē in deser wlt
dat ic vdiene moit van dy
vhenē toe werdē in tijde toe
comēde **A**me **W**endat
comē sal dat enyge wec **D**at
En xxvi capittel

Ier nae die here
Ihus die dē ge-
hoersaemē kynde
rē der leere des heilighē ewā
ghelys voel benedictie belamet
is **I**t kenet dē pharizee ende
scribe gedrenghet die ewige
maledictie **O**m oere pporit
scop doer wilcke sy myet allen
en sundighē vū hem **M**er
oit ander hynde bedriegende
En hy noemt achterlen wec
dat is achterlen maledynge

en ydoemisse om achtley ppo-
crityscop die milcke hy noteert
en straffet. **D**oe straffet hy sy
vā oere houdichheit en vsm-
mensse des goens dat sy schul-
dich warē toe doe. **E**n seide al-
dus **W**ee v scribe en pharizee
en gi ysseritte die goen die
snytte dat ruyck der hemelē
vur die mōsche. **E**n en gaet
daer nyet in noch out alle die
goen die daer in gaen wille
en laet gy daer nyet in gaen
dat is toe seytge. **E**n hebt vā
gade almedich ontfangē
die wijsheit en conste. **D**at gi
bekent gnet en quaet waer-
heit en dwalinge. **D**at is beuel
gegeue dat gy dē mōschen
wijsē sult dē wech d waerhē.
En gy swyget die warheit
ind gy sydt die lide in dwa-
lyngē en onroeghe wandelē
gy en stuerthi nyet in den
wech der geredichheit. **D**aer
om sydi alle die dwalynge
soudich toe betterē ind vā
allē ziele die alsoe blaeren
wōdē moet gy reden gēne.
En dyt doende soe ontslyt
gy v seluē hute die vronde
en glorie des ewigē leuens
in contrarie. **W**andē wileke
die goen wēn dat officien
en predicatie der leerninge
beualē is. **E**n dat myt vlyt
en neersichheit doe leerende
die sympele: straffende die

quade: weder roepende die
daer dwalende syn sullē groet
ontspreckelick loen ontfangē
myet alle vā oers selue
guede wercke wege. **M**er die
vā alle dē goen die sy geleert
en gecorrigiert hebē. **E**n
anderē soe vmaledyt hy sy
om oere galsichheit en bedriech-
nisse. **W**ant sy oerē buyck val-
dē en dat oer meeste staderē
en begeerte was toe tryge
dat gnet der weduwe ende
sympelre lyde. **D**at sy onder
die gedaente der geestelichheit
toe bat bedriechē mochte. **E**n
seit aldus **W**ee v scribe en
pharizee gy die daer etende
sydt die huysē der weduwe
hidende een lanch gebet en
onder eyn bedriechemisse en
bewegynge des langē gebets.
Dayt dat **I**hus straffe wylt
landheit des gebets. **M**er hy
berispt dat hert der goenre
die alsoe beden om gelt en
gnet vā den lide toe tryge
myet om salichheit der zielen.
Daer om seit hy vort hier o
suldy ontfangē een swaere
ordel. **W**aer o want gi v hei-
lich toent toe roesen dat gi
myet en sydt ind daer mede
bedriechdis myet die ryoke.
Mer die arme weduwe oft
sympel mōsche in een o swar-
mige nwer sūndē. **W**an deser
ppocritscop seit **G**regorius

dat genemstde rechtuerdich
of ghechheit en is geyn recht
uerdichheit. **M**er yt is dobbel
boesheit en daer o is sy swaer
hake toe pynge toe wetten
in nye manere also ysydor
seit. **E**erste werde die ypo
te vdoemt seit hy want sy
quaet syn. **T**en anderē wāt
sy hē verpse toe syn dat sy
myet en syn. **T**en derde be
reispet. **I**hus die scribe ende
phariseen vā oere vnutten
arbeit en boesheit en stalchent
Altyt bedett myt een gedac
te der geestelichheit o die ziele
mynsche toe vange en mit
strick toe bynne noch tans
toenende gotlike myne en
beyceerte der salicheit o ziele
En seit aldus. **W**ee v scribe
en phariseen en yi ypoctri
te die om gact en seynt toe
water en toe lande. **D**in toe
vynde eyne dē gy bekeren
solt moege vā heidenstap tot
nye gheleue en religie byn
ge. **E**n wāner gy dat gedac
hebt soe maect gy hem ey kint
der ewiger vdoemisse dobbet
meer dan gy. **W**ant gy hem
vleit door nye quade exem
pele. **E**n als hy i kēnisse der
waerheit gecome is ind een
strenghe lenē aen genamen
heest. **E**n dat myet en haldet
soe sandiget hy meer dan
vur eer hy dat gelaefde toe

doen. **T**en vierde. **T**raeffe
Ihus die scribe en die phari
zeē van oere geckheit die wil
like sy dā noch vur hē name
o oere gierichheit wille. **E**n die
lypde toe trecke tot offerhan
de toe gēne waer o sy vur set
te en hoger hieldē die gane
des tempels van dē tempel.
En seide aldus. **W**ee v gy bly
de leiders en vur genger
ander blynde leyende ind
myt hē treckende in die grad
te. **G**y die seygēt wie swert
by dē tempel dat is myet toe
wete. **H**y en is myet schuldich
toe haldē dat goen dat hy be
lanet heuet. **E**n ist dat hy in
der lagē benode wort die wil
ke hy by dē tempel gesware
heest hy en is myt meynec
dich toe achte. **M**eer die goe
die daer swert by dat golt
des tempels. **D**at is by die
gane des tempels en dat goe
dat mē dē priesterē gaf die
is schuldich. **E**n die goen die
by dat alter gatz swert dat
en is myet. **M**er die by die
offerhande des altoerb swert
hy is schuldich. **D**it hebbē sy
den volck vur geleit o hem
lypde toe vuerē in een ma
niere des gebots. **L**eerende
dat mē by gade sweeren
sal waerachtich. **E**n dat
gey eedt by enige creatuere
gedac eenē vbynde mach

den eedt toe haldē oft meynec
 zich daer by toe werde. **D**an
 alle by die offerhande die
 gade gelanct en geoffert sy
 alle om oer gherecht toe
 vūle die nyet toe vsaeden
 en was. **D**ese valsche leere
 der pharizee heeft **J**hus ge
 reprobeert en gestraft bewi
 sende in wat manere dat
 eedt oft iurament by die cre
 ature vīdende is aldus seg
 gende. **O** gy gecke en blynde
 Ick vraghe v welke is dat
 groetste dat werchdichste en
 dat heilichste. **O**ft dat golt des
 tempels of dē tempel die dan
 heilichet dat got. **E**n wat is
 hoeger toe achte die offerhā
 de des altares oft dat altaer
 waer doer die offerhande
 heilich gemact wort. **I**ck seg
 ge die goen die swert by dat
 altaer gatz die swert by al
 dat goen datter op is. **E**n die
 by dē tempel swert die swert
 die by dē goen die daer in
 wont dat is by got den here
In wes eer die tempel ge
 maect is en daer in gedient
 wilt wesen. **E**n die swert by
 den hemel die sweert by den
 hizeone gatz en by dē die daer
 op sittet. **O**ft hy segge wolde
Ou en sult by dē creatuerē
 nyet swerē. **E**n die eer gatz
 die welke is die onbedraech
 like waerheit der creature

nyet geue want dē eedt en
 is nyet anders dan een be
 nestyngē der waerheit. **M**er
 ist dat mē swert by die cre
 atuerē gatz daer in wort
 vstaen die goen die sy gemact
 heeft en is gelick schuldich
 des eedts. **O**ft meer mysdoet
 hy die swert by dē tempel
 oft alter gatz. **D**an die by
 die gane des tempels oft des
 altaers swert. **E**n vūste
 straffe **J**hus die vgetelheit
 en trachheit der pharizeen
Want sy die cleynē gebadē
 der wet gatz onder die vge
 der mysche dedē. **D**aer wt
 begheerde sy geprese en recht
 nerdich gerdicht toe wesen
 van den mysche. **E**n die mees
 te en prynepaelste gebae
 dē vgaetē sy toe haldē tot
 welke sy ander mysche wa
 re gebiedende en daer toe
 dryngen. **M**eer achtende
 die tytliche eertsche dyngē
 dan die waerachtichheit en
 rechtneerdichheit. **E**n seit al
 dus. **W**ee v scribe en phari
 zee gy yporitē die tiende ge
 uet of eischet van munte. **E**n
Anijs en comijn en ander
des gelier. **E**n vgetet die swa
 re sticke der wet toe weten
 dat ordel ofte rechtneerdichheit
 die barmhertichheit en dat
 geloue cleyn sūndē wegende
Die groete nyet achtende

deyn dynghe betaelende en die
groete achter laetende ende
schuldich blyuende. **D**ese drie
dynghe bysonder suldy doen
want sy syn dat gheele syn
dament der wet ind die deyn
dynghe en suldy daer om myt
achter late. **D** gy blinde leitz
lude die eyn mynghe wtscher
det ind vshyndet doch eynē
~~eyn~~ eynē ~~ghelc~~ ghelc ~~kemel~~
kemel. **D**at is groete sinder
toe vsmade en myt toe achte
ind deyn sinder groet toe
mache. **G**helck me noch dat
wile vynt van die goen ge
schen die de mysche leeren
en predicke en straeffe vā
deynē dynghe. **M**er die recht
uerdicheit der gebade gatz
vgetonde. **I**en v vmaledyt
Ihus die simulatie oft geneest
heit der phariseen en seyt
Wee v pharzee scribe en
ypocrite gy valschyt dat goe
dat bute is ontren. **A**ls mve
nappe en scottelē mve lakene
en bedde mve hande en aen
sichte myt wtwendigē water
En byne sydi vol van alre
oreynicheit der hoindiger
hieriger oncuyscher en gul
siger gedachte. **W**oecker haet
myt en ander boesheit. **D**ie
wilck voel groter syn be
uleckende en besmettende
die ziel vnr die oge gatz vā
die besmettinghe des lichaems

vā bute. **D** gy blinde phari
zeen reymget eerste dat by
ne oren is op dattet al reyn
werde. **I**en v maele soe
berispet Ihus noch meer die
pharzee van oere synula
tien dat sy in gedaente vā
butte myt clenderē. **E**n myt
gedaente oers aensichte sel
ne guet toe wesen by die ge
lickensse. **V**an grane der
doede die butte seloe vciert
syn en byne vol stans syn
En seide aldus. **W**ee v scribe
en pharzee en ypoctite. **D**ie
ghelck syt den bemachde gra
ue die wilcke van bute soe
schynē toe wesen vnr die
ogen der mynsche geciert
myt menigerlen conste en
stofferinge. **M**er byne synso
vol vā gebeente der doeder
mysche en vol stans en on
reymcheit. **A**hoe schyn di die vā
butte geestelick heilich en recht
iudich. **M**er vā byne en mit
heymcheit vnr die oge des goes
die ey oder sucker der herte
is. **E**n ey bekenre vā alle vbor
gen dynghe vnr wen gy vbo
boesheit myt helle noch vbor
ge en conde soe sydi vol alre
oreynicheit ypoctitico en
boesheit. **I**en v mael soe
berispet die gebindide. **I**hus
oer ydel glorie in tymernge
v grauen v apheete en i bredyt
nerdyngte oer selfs als beter

synde dan oer vur vaderē
myt oere boesheit en orecht
uichheit **En** seit aldus **Wec**
v scribē pharizee en ypocrit
ten **En** die daer tūmert die
grauen der **phete** en vciert
die graue der rechtūdigē
daer **Capellē** oft kerckē tūm
merende tytēle settende en
ander memoriē doende **En**
seggē **Ware** wy geweest in
die tytē onser vaderē wy en
waren oer gesellē myt ge
west in die wtstortynge des
rechtūdigē bloutz v **pheten**
Dit salstu aldus vstaē **Diet**
dattet quaet is oft toe straffe
is dat mē tūmert kerckē chyn
sen en memoriē der heiliger
halt **Waneer** mē daer by en
doet dat mē alre meest schul
dich is toe doen **En** myt geyn
oerchtuerdicheit en af breke
de armē die wilcke leuēdige
tempelē gatz syn **meer** coste
liker toe achtē is dā die tempel
van steenē en holt gemact
Die heilige leerer **Crisostom**
seit **En** vblit v myt mit goe
daer die armē doer bedroeft
werdē **Dort** seit hy want recht
nerdicheit is toe begaen die
doedē **En** toe berouē die leuē
dige **Jnd** van dē bloede
der armer gade toe offeren
Wilstu eyn gatz huyf tūmer
ren soe gheeft oie den armen
daer sy by lenē **En** soe hebstu

297
en redelich gatz huyf getūmert
Daer o heeft **Jhus** die ppo
ritē berispt **Want** sy den
armē afbrackē dat sy hem
schuldich warē **En** anderē dē
luydē myt orecht dat oer
ohieldē **Jnd** out daer mede
sy tūmerdē die graue v he
ligē **Dat** wilcke got noch synē
heilige myt ontferckelike
en was **En** want sy hem
rechtuerdiger achtē woldē
dan oer vaderē **Doe** heuet
Jhus hem luydē daer in be
risspet bewisende dat sy die
boesheit van oerē vaderen
nac volchdē **Dit** arger syn
de dan die **Jnd** heeft geseit
Gy vnoelt en vmeert doch
nwer vaderē boesheit **End**
gy willet ~~noch meer~~ doch noch
meer vnoellē die selue boesheit
Gy syndt vā v selfs quaetheit
getwyd genēde **Want** gi soen
syt der goenre die die **phete**
gedoet hebbē **Mer** hier in aū
treet gy toe banē gaende
oere boesheit sy hebbē gedoet
die **phete** die puer mīsche
~~waer~~ syn geweest **Gy** wilt
doedē den **phet** der **pheten**
die daer is got en nīnsche
Dit seide hy dē iocetsche volc
hem myt vīwtende die sin
dē vā oerē alderē want got
seluer geseit heeft **Dit** soen
en sal myt dragē die sunde
of boesheit syns vaderē **Mer**

dat hy bewyſen woe dat ſi wa-
re kynderē der dootſlayers en
voolgers der phyletē En dat ſy
oerē alderō in der boeſheit ge-
lick werdē woldē Ommer wa-
rē ſy arger dan oer vur va-
derō Als Jhus die boeſheit
der phariſeē en ſcribe mēcht
uoldelickē wtgeleit en geſeit
hadde Doe woldē hi hem bewi-
ſen die pyne die ſy daer vnr
ontfangē ſoldē want ſy hem
oere boeſheit nyet beterē en
woldē nyet teſſe ſtaende Dat
ſy hem in geynē ſakē vā on-
wetenheit oft anderō oſſen-
dige mochte En heeft ſy gedyn-
get myt die ewige pyne der
hellē ſeggende O gy ſlangē
en geſledtē der ſlangē woe
suldi moechtē ontgaen dat
oerdel d' hellē R

Siet ic ſende tot v phyletē
ſcrijben en wiſen En vā deſe
suldi een deel doede en een deel
truce En gy ſult ſy geſſelē
in uwē ſynagoge en ſult ſy
viagē en vvolgē van die ey-
ſtede in die ander toe wete
Gelyck v vaderē den phyletē
vnr gedaen hebē En gy my
en mynē diſcipulē en apoſto-
len en anderē gelomgē noch
doen ſult Meer dyt en suldi
nyet toe vgeueſ doen noch
yt en ſal v ongepymget nyet
blyuē Daer om ſegge ic v Al
dat rechtuerdige blout dat

wt geſtozt is beghynēde toe
toe tellē vāden rechtuerdige
Abel die wilck mit beghynē
des myſchelickē geſledtē
vā ſyne broder Caym doot
geſlagē waert tot dat blout
van zacharias die een ſoen
was baradnaſ dē gy gedoot
hebt tuſſchē den altner en dē
tempel dat ſal comē op v dat
is yt ſal van v wraek enſchē
En oic in v geuwaſe werdē
Waer om ſoe mocht nemāt
vragē Wille van die kynderē
gepymget werdē om die ſun-
de van oerē alderē teſſe dat
hier toe voerē geſeit is Nē
trouwē Mer dyt aldus toe
vſtaen want ſy dat exempel
der vledē ſundē nae uolgende
warē Doe werdē ſy geacht
mytē goenē die die ſelue ſun-
de gedaen hadde byſonder
want ſy den goenē hadden
wille toe doede Daer al der
goemre doctde die vnr geſto-
nē warē om der rechtuer-
dicheit in beſlate is gewēſt
Van deſen zacharias wille
die ſomgē ſeggen dattet was
gewēſt is zacharias en ſoen
ioade des priesterō den die
cōnck was dede doede En
ſomgē meynē dattet is die
vader ſcē Johāneſ baptiſtē
By deſen twe als Abel en
zacharias ſoe beteket Jhus
tweeren ſtaet der goemre

die vùoldyt werde van dē iode
als seckē en priesterē **Want**
abel is een scapulierder gewest
en **zacharias** eyn priester
Dit aldus geseit hebbende
tot die schaer der iode soe heeft
Ihū myt medelydsamheit eys
vander hē herte bescreyen de
en betagende **En** daer mede
beryspende die groete vhar
de blindheit en boesheit des
ietselc volcs syn sermoē en
aensichte ghekeert aemerckē
die groete tribulacie die hem
noch aen staende was **Don**
derlyngt tot die stat vā **ihrlm**
Want daer meest geleerde
pryncē en priesterē gewest
syn **Daer** is gewest die tem
pel gatz **En** altyt meer pphē
te syn tot der stedē gesant ge
west **Ihū** hy selue daer meer
myraculē en leerninge gedaē
heeft dan in eenige andere
stedē des ietselc lantz **Daer**
doer bewysende dat sy ge
onsholt en solde hebē moegē
En heeft aldus gespracken
en geseit **O iherusalē ihrlm**
du die doet slachste die pphē
en steentz sy die totti geseynt
werdē **Ihū** syn toe wetē tot
dyn salicheit en leerninge en
om dyn sūde toe beryspen
Oft hy seggē wolde **Daer** o
is dyn siechte ongheseliche
Want tu die goene vworpest
die dy salicheit bynigē **Daer**

om seit **Crisostom** **O iherlin**
woe solde du ghenesen werde
die gene medecyn totty en lae
tes comē **Myn** heilige en heb
ic myt gespaert op dat ic dy
sundige stat spaert solde **En**
had ic dy wille vhesen soe en
waer ic nimmermeer seluer
totti getomē **Dan** seit **Ihū**
port **Woe** dūck heb ic dyn
vstroende kynderē wille ver
gaderē en du en hebbes myt
gervult **Belut** eyn hymne oer
kuekē myt clocke en myt roe
pen toe gader roept en ond
oerē vloegēle vwar met en
besniddet vwar die vogelē en
ander beestē **Daer** om seit
ic v v luyb sal gelactē werde
woest en ~~v dē dē~~ doruē **En**
vwar waer seggē ic v gy en
sult my myt meer sien ter
tyt toe dat gy sult seggē **Ge**
būdyt is hy die daer comet
in den naeme des hē **Dat**
wylckē mē in twe manerē
vstaen mach toe wetē van
der lester toe comst **Als** hy in
synre maieiteit comē sal ten
oerdele oft hy seggē wolde
Dan suldi my sien dat is be
kenē en belyde **Aer** dan salt
toe spade wese tot myer salic
heit **Oft** mē mach vstaen vā
den palm dach **Want** hy als
doe van hem luyde scheiden
wolde **En** myt weder by hem
comē tot aēde palm dach tot

tot welker sy seggē soldē Gebē
dūt is hy die daer comt in den
name des herē En als Ihus al
le dese leere en predicaē in den
tempel geseit had Doe stonde
hy op en ginc in den tempel
in ykten lichamelike wt ganc
beteikenēde die affscheydinge
de der gotteliker gracie Ende
nae syn affscheydinge den in
ganc des boesen geests En
die scrifte pharizeen en pryn
te der iode dāt gehoert en ge
sien hebbende Al vroet synde
van gramscapē hnd synt toe
raede gegaen om Ihus toe
crigē Als hier nae claere wt
geseit sal werde Mora
lizacie en meditatie

Hier settet die gebīdyde
Ihus dat exempel vander
hymne om toe toene synē gro
te en mynē totte volck Want
onder ander vogelē soe schyft
die hymne in erre begeren
tot hebbē tot voedigē en be
weringe oere kudde soe dat
sy daer wt cranch en ongedac
wort hnd beschuytē onder
oere vlogelē veytende tegē
den wonne Alsoe dnet die
geestelike Ihus die ewige
wyshheit die sien nemende die
mynschelicke natuere crant
gewordē is om onsen wille
Ons voedende myt synre gra
tie en beschermende tegē den
mant Wort soe is hier toe

merokē alsoe onse here Ihus
hy hem seluē En doer sy wylte
dat ietsche volck geroepē v
want en gestraeff heeft alsoe
vmaent hy ons dūck wile
no myt smetkinge no myt
beryspinge no aldus no alsoe
En cleyn achte wy yt hnd dan
om is seer toe onsen die yne
daer hy mede drengt Gebet
Heere Ihus die ge
bīdyde die goene die dy wet
en gebaede gehoersaem syn
En die den onghoersamen
genes maledictie Genet my
van dynre myldicheit dyn
gebaede altyt onder dāndy toe
syn En die dwalynge d'ypo
cryste in alle dynge toe schou
wē Genet my sonder vdrict
toe consentierē dyne vman
ge en waelbekagē En dat ic
my sonder onachtfaemheit
beterē moit Op dat ic te eyn
de in der toe comst dynre clae
heit ten oerdel blide aensien
moit dy gebīdyde apenbaer
like comēde tot onser volcs
mēder vlossinge Dat is tot
onser volmacten vryheit d'
zielē en des lichaems en dat
ic dy myt dyne wtutaren
benedien moit sonder eyn
de Amē Wanden
terkenen der toe comsten
ons herē Ihus ten ioncken
dagē van dat eyde d'werlt
Dat en xvij capittel

In dese selue dinc
vuch toe weten
als **Ihus** wille
tempel myt syne

discipule in der manere als
vur gestreue is gesaen was
En dat hy den tempel en die
stat rot syn besterme settende
ind dat sy roest en ydel wer
den solde **D**oe hebbe hem die
discipule seer vromdert en on
hier in vneert **W**oe dat die
tempel en stat die soe sterck
en schoen van tymer waren
mochte oft solden vderne en
vwoest werde **B**y sonder dat
sy vwachende ware die v
lossinge en vheeffinge des lats
en stat en tempels va iherlm
by **I**hm oere meester **E**nde
aldus gaende ten berch van
Oliete waert soe seide sy
tot **I**hesum

Meester siet wat stercker
steene en hertelicker getymer
is inde tempel **H**y antwaer
de en seide **I**ck seg v dat die
tijt sal come dat eyne stern op
den ander vpet en sal blyne
die myt vderne en sal blane
werde **W**oe sterck en mochte
de dattet v nu dunt toe we
sen **W**ilcke destructie als
Ihus seide solde geschie om
die sunde des volcks toe cor
ructe **E**n om toe vdeligen
ofte myt make die terimo
me en sacrificie der alder wet

die vur die destructie des tem
pels en die vstormge des iet
selve volcks **E**n daer wt toe bat
toe institueren en toe vorderen
die menue wet xpi **E**n als
Ihus sien de berch va oliete
getome was: soe synck hy daer
sittende myt syne discipule tegen
den tempel an **E**n dat om treve
ley sake wille **T**en eerste wat
me die stat van iherlm en de
tempel daer merckelick beke
ne en sien mocht va web des
trunie dat hy segge wolde

Ten ander want hy oec segge
wolde van de toe come den
oerdel dat wilcke oec byden
berch va Oliete geschie sal
En aldus sittende soe synt tot
hem getome syn discipule by
sonder dese vier **P**etrus **A**n
drias **J**acobus en **J**ohanes
als van syne hemelick rade
En vradde hem in deser ma
nere **M**eester wanner sal
dat geschien ind wat teicke
ne geue du ons van dyn
re toecomst en van de eyne
de vwerlt wanner dattet
geschien sal **H**ier op ant
woert **I**hus die teickenen seg
gende en die tijt swygende
En noch die teickenen der destruc
tie van iherlm en van syne
leister toe comst mit eeninde
der werlt onder malcander
vmengende **W**ant men sy va
beyde vstaen mach **E**n tot elcke

soe seit hy daer by een seere en
confortatie tegen die vvolglinge
en bedriechnisse die wilcke en
staende ware die discipule toe
sprekende vmanede en leere
de inde ysoene van alle kerste
mynsche **En** seide aldus eerste
hem hyde vmanende woe
dat sy hem vur die bedriech
nisse huede solde **Ter** hy die
teikenē wtleide en seide **Met**
wael toe dat v nyemant en
vleit **Ik** segge v vur waer
It sullē voel comē in mynē nae
seggende dat sy xpus syn en
sy sullē voel hyde bedriegen
Gy sult hoere voel orlogē
en gerucht vā orlogē en siet
dat gy myet ghestoert en wertet
Dyt dat ic v segge het mout
alle geschehen mer yt sal een
kort eynde nemē **Doert** heeft
hy genoemt mēngerlei quat
dat vur den ionste dach toe
comē solde **In** ey temptacie
der rechtidiger hnd in een
teide des toe comende groe
ten quactz die comē sullē an
die smiderē **Toe** wetē want
scop der lantscopē en hyden
Want dat een volck sal op
staen tegē dat ander **Twee**
dracht der heere en vorsten
want dat een comelinge
sal op ryssen tegens dat and
Derlogte pestilencie duere tyt
eertbeyngē eysselike dynge
vanden hemel **En** wonderlic
Alke

teikenē der watterē sullē dā
geschehen werde **Het** is vā noē
dat dese dynge eerste gesche
toe wetē als van gade alsoe
geordineert synde myt v quact
heit der mysche dat enchen
de **En** want got daer wt ey
groet guet weet toe trecken
toe wetē tot proeminge der
quaeder **En** dyt seit hy syn al
begynselē oft vur brieden der
toe comender droefheit **Mer**
noch en ist dan geyn eynde
Want noch swaere sullen
toe comende syn **Als** **Thut**
geset dyt hadde soe wolde hy
die apostele noch meer sterc
kē tegen alle vvolck en try
bulacie in dē dat hyt hem
vurseyde wat hem geschehen
solde **Op** dat sy toe myn ver
uert solden werde wāner
dat yt quacem **En** seide aldus
Ik segge v vort eer alle dit
schen sal soe sullē sy oer han
de in v slaen v vvolgende en
treckende tot cominge heren
en pryncen **En** in oere syna
gege sullē sy v gesselen en
voel tribulacie en oit den
dort aen doen hnd dat alle
om mynē naem **Mer** als
gy staet vur comge en red
tere en wilt myet gedynckē
in der vze wat gy antwort
den oft segge sult **Het** sal v
als dan ter stont in geyne
werde van dē heilige geest

wat gy spreke sult **E**n o he
 luden toe beter in vrede toe
 sette **D**oe heeft hem vur gelet
 dat loen dat sy verwachtte solde
 in die opwisinge seggende
En en wilt die mynschen niet
 vreesen **I**ck segge vur waer
 syn haer van myne hoefde
 en sal niet vgaen noch ver
 lare bliue **T**oe wete nae de
 licham wantet heel niet alle
 dat goene dat hem toe behoort
 vriesen en ont geestelick dat
 geyn werck alsoe deyn omer
 geyn gedachte in de dienste
 gatz gedaen **E**n sal ongelouet
 niet bliue **I**ck segge v noch
 meer in myn lydsamenheit
 suldy besutte dat is beware
 myn ziele **I**n den tyde van tri
 bulacie soe sullen die goen die
 rechtvaardich syn en die my nae
 volge gehaet werde van alle
 natie der wolt **D**an sullen der
 voel geschandaliseert werde
 en beschaemt in my die van
 angst der pijn achter waert
 treden sullen **E**n sullen die een
 den andere nen brengen
 en vrade **I**t sullen dan voel
 valscher pphete op staen en
 sullen voel mynsche v leiden
En want die boishheit en
 dat ongeloue en onrechtu
 digheit onder die mynsche
 sal vmeert en vmeemichual
 diget werde **D**oe sal v cal
 den de hofde van voel my

sche **I**ck segge v vur waer die
 volstandich byst totten eynde
 toe die sal salich werde **D**yt
 ewangelium sal geprediet wer
 den in alle die werlt in een ge
 tuchnisse **D**at hem alle mynsche
 vur dese bedriechnisse der val
 ser pphete huede sullen **E**n dan
 nae alle dese dynghe soe sal co
 me dat eynde der werlt **D**ie
 mynsche **I**n **S**criptura is en
 mach my niet onthalde is
 en moet een dyck van v
 vraghe **I**n welck my hert seer
 betoemt en twifelachtich is
Oy segget my wille heiligen
 ewangeli voel teyken die vur
 de ioneste dach gescheen sal **E**n
 wanner dat sy gescheet syn soe
 sal den dach naekende syn **I**n
 meer nae is gemercke van soe
 syn sy lange tyt al volbracht
 en noch syn royn in een osker
 en doch in een lange vbeide
 ge van dat eynde der wolt
Het hebbe nu menich inere
 geweest en noch syn voel try
 bulacie pestilencie dner tyt
 oerloghe vnooldy der heiligen
 eertbeuninghe teikenen vande
 hemel **E**n van die wateren
Dat ewangelium is geprediet
 nu alle die ganse werlt **D**ie
 apostele en voel ander heil
 gen syn van lenen ter dant ge
 bracht **D**alscher kerstenen
 en pphete syn der voel geweest
 die wilck voel mynsche vleit en

bedraghe hebben wāmer sal me
verwachten **O**ft by wat tekenē
bekēnē desen dach **Scriptu**

Niet sullē meer sonder linge
tekenē wesen mit leste **E**n
dese selue sullē ont groter en
meerder wesen mit eynde
der werlt **D**an sy toe vorē
gewest syn alshu noch bat
hier nae hore salke **W**ant
dijt syn al begynselē der an
der dinge die noch nae vol
gē sullē **A** deer die sake en
wortel van alle desen qua
dē die in die werlt syn **D**at
is hoüdie en vmetelheit wat
dat volck vheest hē tegē syn
prijnt **D**ie derghe toffe oere
prijntē die werltlike hant
teggē die rechter **E**n die kō
der tegē ver alder **E**n des
laet dy genoch syn dattu in
een vrese en vwachtinge
dijn **O**er dē **S**onder linge
dat wilke in vze dijn docht
aū dy gaen sal **W**ees hier
myet toe voel curioes **M**er
bewaert dyn ziel dat sy myet
en werde vleit gelick var
geseyt is **M**oralizanc

Want in alle tribulatie
nuttelickē is die lidsaemhē
doe werde wy hier vā **I**hu
geleert onse lidsaemhē
toe bewarē **D**ie een bewar
ster alre dochde is in die
wilke wy ons ziel besittē
als wy die my redenē regere

om toe lyde **W**ant wie dat
onlydsaem is die en besyt
syn ziel myet want hy en cā
den toern syn gemoede
myet bedwingē **E**n daer
om is die lidsaemhēit een
groete dochde sonder die
wilke die ziel vlarē wort
en by der wilker die ziele
bewaert en besetē wort **G**e
hoz **D**ese dochde prafende
seit aldus **I**ck meyne dat
lidsaemhēit meerder dochde
is dan tekenē en myrake
lē toe doen **E**n **Salomō** seit
Heter is een lidsaem myn
sche dan een sterck mā **E**n
die syn gemoede bedwijn
ge **D**an een beuechter van
voel stede **G**ebet
O Here **I**hu x^e toe comen
de rechter van alle **G**eeft
my gestandicheit inder
waerheit des geloues op
dat ick myet vleit en werde
van geneynsdē en valsche
mytsche en myet onder en
välle in tribulatie **M**eer dat
is sterckelickē mach bliuē
staen in behydninge dijn
nāmes **E**n getinge d^e warh
blydelickē toe lyde haet der
mytsche en tegenheiden
Geeft my die dochde der
lidsaemhēit en die heitte d^e
myne totte eynde dijn tegē
waerdigē leuē moet ick
vol herden **I**n dat geloue

der waerheit En myne der
 guetheit op dat ic an myk
 di ontfermende salich moit
 werde here got myne sa
 licheit Ame Dan die
 toe coenist en persecucie
anti christi dat en xrom ra

Nae die vrlage en
 twee dracht daer
 vnr af geseit is
 sal comen Antixpus een soen
 der ewiger vdoemysse wat
 gelick die vrede vnr geghe
 is den toe comst xpi Doe
 sal o vrede vnr gaen der
 toe comste anti xpi En geht
 vnr die cluerheit des vnpes
 vnr gaet den rock Ind die
 stryt vnr gaet die victorie
 doe sal die persecucie anti
 xpi vnr gaen die victorie xpi
Hier o seint Ihus vort A
Waner gy salt siende wer
 den die onbetaemelike deso
 lacie en mystrouste dat goe
 dat alre spitelicste is tegen
 got staende in die heilige ste
 de Dan suldy weten dattet
 aent eynde is Ind daer mer
 ken en vstaen wat die pphete
 daniel hier af gespracke heeft
 dat wilck me vstaen mach
 dat beelde dat Nelius Adria
nus die keiser in die stede der
 areke des testaments geset
 hadde Als hy indeen vstoerde
 dat wilcke tegen hem weder
 op rees en vsmelde nae dat

vā Tuto en Despahano be
 volchte vwonē en vstoer stroeit
 warē gelick Anthiochi die
 conck van zyrien en azien
 vnr gedaen hadde En garnus
calicula die keiser wille had
 de mer yt wart hem weder
 radē en alsoe boef bleef hy
 achter Want die tyde der vol
 comēder desolacie noch nyet
 gecome en was Men vstatet
 die en helst meer bequaemli
 ker van antixpo die wilcke
 in die heilige stede hem onder
 wynde sal gotlike eere tot
 hem toe nemē Dan sullē seit
 hy vort die in indeen syn vhedē
 toe den berghē Ind die buten
~~opt velt is die en sal nyet af~~
~~clome om wat toe opte dake~~
 is die en sal nyet af clomen
 om wat toe haelē wt synē
 huysē En die butte opt velt
 is en sal nyet weder toe huys
 gaen om toe hale synē roock
Ost hy seghē wolde Alsoe on
 usien en onuidicht sal dese
 tribulacie comē toe weten
 nu dat ioetsdye lant in des
 tructie van iherlm of inden
 ioneste dage Want me vā
 beide vstaen mach dat nye
 mant tyt hebbē en sal ander
 dyngē toe gedynckē Dan
 woe hy syn licham beghē en
 wech byngē sal moegē west
 gedachtich seit hy der hyns
 vromvē Loth dat is keert

myet weder noch en gedynct
myet weder om **En** en siet
myet eens nae lant huyse
hof en al dat daer in is dat
ghy nozgens mede gelyntert
en wert **Want** van lots
vrouwe staet geschreue dat
als got die stede en landen
van sodom en gomorra
om oere sündē wyl toe myet
mactē **En** vande hemel v
barnē en doen vsmcke **Do**
schitte hy twee van syne en
gele al daer om **Loth** en sy
huyse vrouwe en dochteren
die got alle belaeft hke
warē geuonde in den vyf
dey comck ruyckē **Doer** die
werckē der ontfermhertich
En out mede doer die bede
van abraham toe vlossen
wttē vuir en wttē lande
toe leyden **Ter** dattet mytte
of inde vuyr v ghynd hem
huyde een stede wissende
daer sy hem in behalden
mochte **Do** hebbē hem die
engleē een gebot gegene
dat sy myet achter waert
spen en soldē **Die** vrouwe
van loth vsmade dat gebot
der engleē en sach om nae
der stat wart **Als** sy daer
wt gegien was **En** al daer
op die selne stede bleef sy staē
de v wandelt in eenē saeltz
steyn **Daer** mede alle myn
schē leerende dat sy o geyn

tribulacie wed keere en sullē
tot eertscle dyngē vlaeten
de die haepe en dat gelooue
gatz **W**ner om dat **Ihes**
sterckt en vmaent alle die
syne dat sy hem in die try
bulacie myet vwyne oft ver
neere en late **Om** die haepe
der toe comender dyngen
En seit ald **Ick** segge dat die
goen die syn ziele suet toe
behalde die sal sy vhesē **Dat**
is die goen die syn oft lyf
beware wil dat hy o myet
wil des douts oft ander try
bulacie achter laet dat ge
loue xpi en die rechtidich
En dat ongeloue antixpi
oft des gheer nauolget ind
meer lief hebbende die tytlic
ke dyngē van die ewige
dyngē **En** weder die ziele sy
vsmact en vlyset in desen
lene die sal sy vynde mit
ewige lene loen ontfange
de vnr syne arbeit **Do**rt
meer soe sal wee wese de
vrouwe die kynder dragē
oft voedē waer om want
sy myet bequaem en wael
gestaelt syn en sullē toe ont
loepē der persecucie **En** hē
in de bergē toe behael den
By wilcke vrouwe geeste
hke toe vstaen wort die
goene die mit begyne der
gueder werckē en v dochtē
getome sy mytte wille oft

302.
myt dat beghyn d' werckē
die noch die vruchtē d' gne
der werckē myt tot volre
perfectie ghebracht en hebē
Sche eyn vrouwe die noch
oer kynt toe volle myt op
genout en heeft **Want** dese sullen
lidstelic geschandhaecert en on
schelt werde in tribulacie en
persecucie **En** daer by seit **Hy**
Bidet dat uwe vstornghe myt
en ghesche in dē wynter oft op
den saboth **Want** in dē wynter
quaet vlien is ind in dē saboth
vbaede is toe wandelē **Wan**
by dat die goen die ontloepē
solde wille vā synē viandē ge
lyndert mocht werde **Oft** hy
seghē wolde **Diet** toe dat v pē
wech myt onder gne en vde
dat hy in alsulcker tyt myt
heuonde en wert dat is in dē
wynter der vbaedynge der
myne **Oft** in dē saboth des lee
dedt gaens van guede wero
kē **Dat** hy den dach des oer
dels myt en sult moegē ont
vlien **Het** sal wese tot der
tyt tribulacie lyde vbaed uoldy
welke gelick nye gweest en is
van beghyne der werlt tot der
toe **En** en sal oit nae der tyt
geen soe groot comē meer wat
alle die tribulacie sullen dan in
ey vgnedert en vsaemt werde
werde **Der** onghelouighe der
ketterē der tryanē der valscher
broderē waer tē sē **Dan** wels

by sonder leert en vmaent dat
mē luede sal **Dan** sullen op staen
vier wyntē wt alle hoecke der
wlt tegeus malsanderē vech
tende **En** vier boese quade
beeste sullen vander zee op ry
sen toe vdelegē oft toe vderue
die mynsche **Als** ons damel die
Alyete en **Johannes** in apocalypsi
bewysen **Wan** by vstaen wer
de alre hande perfectie en
tribulacie die dan in die tyt
antixpi op ryse sullen **meer**
dan op eynghe ander tyden
vāder werlt wanttet tē ey
de nackende sal wese **Op** dat
got vsueckende en proeue die
hem toe behoere **Die** by hē sullen
wille blyue oft van hem schei
de om tytlick goet wael luste
en eer toe vcrigē **Oft** om die
tormentē en tribulacie toe
ontfaen **Daer** in dē tyden
voel lude af vuerit sullen werde
Mer sy sullen sy hem priue toe
ne ontfaen **Dan** sal in den
tyden los gelacte werde en
ontbondē die daniel lucifer
die om synre boesheit wille
totter tyt **v** toe inder hellen
gebondē sal lygē **Om** dan
toe regiere antixpi den tē
mek alre boesheit ind toe v
wecke tribulacie tegē die recht
nerdige alsoe groot dat oft
moegelickē ware in dwalyn
ge ghebracht mochtē werden
die wtuturē **meer** om die

grooſſent wille der tribulacie
ſoe ſulle gecort werde ſy dacht
Want worde ſy niet gecort
ſoe en ſolde niet ſalich werte
alle dat vleſche dat is alle
myſche die totter ſalichheit
gecare en vur ſien ſy **W**ant
en geſchiede dat niet ſoe en
ſolde luttel of geu myſche die
groete parſe moeghe lyden
noch by patientie behalden
werde **W**ant die myſche
cranchheit en mach niet lan
ge tribulacie lyde **E**n daer
om die wtutere ſulle die da
ge van antixpi gecort wde
Op dat ſy niet groetheit d
tribulacie niet en wyken
vande gelooue en waerheit
Hier in is gelegen alle die
der gueder myſche als dat
ſy va gode gracie ontfagen
waer door ſy geſterck wde
in lyde **E**n dat den boſe my
ſche en engelē die macht ver
myndert ind die tyt gecort
wert quact toe doen tot een
ruſte en vcoelinge d wtuer
tore myſche **D**ie myſche
Woe lange ſal duere dat
regimēt van antixpi en
alle deſe groete tribulacie
daer du my af ſegſte **S**crip
tura **H**oert my dat had
de ick als my ter ſtont wille
dy toe ſegge **H**et ſal duere
eyn tyt en tyde en een hal
ne tyt **D**at is drie jaer en

en een half **A**ls daniel die yphet
ſeit en dat alre cluerlicke
noch een op ander ſtede va
hem wtgeſprackē wort dat
hy ſal regnerē dāſent dage
en iſe en negentich **E**n
als ſcē **J**ohānes in apocalypſi
ſeit ſoe ſal hy hebē xlii maen
de wilck tyt ſeer nae coemt
by die tyt die wilcke xpus
In ſynre predicacie nae ſyne
doepsel tot aen ſynē doot op
deſer werlt geſchadt heueſt
Hier ſuldy vſtaen en noch
beter in dat twetſte capittel
hier nae volgende dat goen
dat goen daer du voer nae
gevraget hebſte **D**an die tei
kenē daer by dat merckē
ſolde moeghe wāneer dat en
de der werlt nakende is
Het is waer dat voel va
deſen teikenē vgaen en
geſchiet **A**ls oerlogte partie
ongehoersamicheit d duper
tyt peſtelencie vvolgynge
der heilige **E**ertbeuynge en
teikenē inde hemelſchen
creatuere **M**eer inder tyt
antixpi ſulle alle deſe teikenē
vmerdert en out vſamēt
wde **E**n hier by mach men
vſtaen dat ons xpus in de
ſen teikenē eyne ſonderly
ge en alre meſte **I**ntakeerſt
beteickenē wylt die wilcke
mit eynde der werlt comen
Hem wtgonende vuy

messias vnr eenē conick ware
 en vloesser des roetsche volcs
 recht contrarie xpo synde
 in alle syne wercke Die wile
 ke wt dat geslechte van
 gebare sal werde Als betey
 kent die heilige apostelo **Iohā**
 in apocalipsi als hy dat ge
 slechte van **Dan** nyet en
 noemt onder die xij geslech
 te van ysrahel In ~~wilcke~~
~~van de~~ elcke vande wilcke
 xij a) geteikender wese sülle
 En **Jacob** als hy sterue solde
 en syne kynderē vnr seide
 voel toe comender dyngen
 Doe sprack hy oit tot **Dan**
 syne soen seggende **Dan** is
 gelick ey slage in den wege
 en eyn basiliscus in de enge
 padē om toe bytē de die ~~da~~
 daenwē der peerde op dat
 sy vallē en op sutterb achter
 waert Dat wilcke ~~nyet~~
 properlick toe geleit wort
 op antixpus om synre gro
 ter boesheit ind om const
 en fraudulēcie en droch die
 hy gebruckē sal Om toe
 bedriegē die mynische ind
 die hy nyet bedriegē en can
 nyt wonderlicheit synre
 wercke Die sal hy tot hem
 treckē nyt geloesten van
 bythick eere en stuet toe ge
 nen oft nyt vsmademisse
 en vuermissē en voel tor
 mentē nyt hem hebbende

woenden herē en vorste de
 ser werlt Als **Iohānes** seit **Ik**
 heb ghesen ey beeste op dymē
 de wt die zee hebbende sene
 hoefde en x hoernen o toe
 bekernē die macht in alre
 boesheit op deser werlt In
 sal gebare werde in babilo
 niē Als **Iheremias** gepha
 teert hadde seggende wttē
 naerde betoekent babilon
 sal comē alle quaet op die
 inwoners der eerde Want
 yt is ey stat der confusien
 en valsheit Die sōnygen
 wille seggē dat hy gebare
 sal werde in roetsche lant
 in een van die drie steden
 En oit daer in op genoit
 wordē die **Ihns** nyet sonder
 luytē maledictie genoteert
 heeft seggende Wee dy wo
 sayn Wee beghysanda en
 opharnan In sal van
 alden luyde gebare werde
 nyt mederwerkynge des
 dunels En vort aen van
 begyne nyttē dunel besetē
 werde ind nyt alre boesheit
 heit Gelick xpus vult was
 nyt die cracht der gotlick
 dochde En doer die hulpe
 des dunels sal hy op wassē
 in alre boesheit In desen ty
 de als **Antixpus** noch vborge
 en hemmelick wesen sal soe
 sülle comē Die twe heilige
 manē **Enoch** en **Melchisedech** om

toe yredike en toe leere den
wech der waerheit. **O**er nae
als die boosheit antixpi vnolt
sal werde die die vlyngemisse
gatz. **D**oe sal hy hem wt gheue
Messias toe wesen. **J**ud mit eers
te tot hem trecke die ioden
als een vloesser van hem hy
de tymerende die stat van iheru
en den tempel. **I**n den dāge
tyde sullē wt gelaete werde
die x gheslachte die in de berge
van **C**asprien beslaete syn. **E**n
an menige tyt beslaete hebē
gewest myt groter woetheit
vstorende die gansse werlt en
dese sullē **A**ntixpus hulper
wese. **E**n sommige ander ge
slechte der hijsmalichte die in
die schrifte des heilige pphete
daniels hy gof en magof
vstaen worde en in apocalypsi
Hier mede sal **A**ntixpus syn
regnatie hebē den tyt lank
die hem vā gade vlynget
sal werde oerlogte stede tymer
ende: staet halvende. **A**ls eenē
tythlike coninc yrekende en
apostele halvende en wtsen
dende myrakelē doende. **A**ls
een waerachtich pphet ende
Messias die williche bedriech
like myrakelē en tekenē
doen myt synē diuclē en
bedriechemisse. **G**elick xpus
die myt die waerheit vore
gedaen heeft. **A**ls boemē toe
doen gaen vū vā de hemel

toe doen comē. **E**n steyn toe
doen syreckē en meer d gelike
Op dat die glorie der marte
laerb veel groter sy die bute
in tozmētē des lichams gepact
sullē syn. **E**n van bynē in oere
herte myt ostentacie en by
wysynge der myraculē aenge
ruert sullē werde. **H**et synt
voel antixpi geweest. **I**t synt
voel valscher pphete geweest.
En onder alle hy sonder **A**rius
in dat kerste geloene. **E**nde
Machumet bute dat geloue
xpi. **M**eer dese en hebē hem
myt xpm genoemt toe wese
noch hem dāer vū wtgege
nē. **A**l hebē sy groete persecucie
vweet mē mach wael vstaen
dat sy myt geweest en syn
die goen daer dat eynde d
werlt in sluytē sal. **W**ant
sy oit langer geregeert hebē
En nae oerē dōit meer lan
ger tyt geweest is dan bewe
sen wort toe comēde toe we
sen nae die persecucie van
Antixpo. **I**n welker tyt ~~en~~
~~wesen sullē Enoch en Methuselah~~
~~die daer alle~~ onder alle recht
indige mynsche bysonder we
sen sullē. **E**noch en helyas die
daer toe in den paradyse
behalde syn die stracken sul
len die valsheit antixpi. **E**n
predike die toe comste xpi.
Ten oerdel gelick sē **J**an bap
tista synē anderē toe comste

vnr gegnen is **En** dese sal **Anty**
xy doen doede **Ind** vnr die
 honde doen werpe **Die** wilt
 he hem luyde nyet aen taste
 en sullē **En** sy sullē in dē derte
 dage weder vruet werden
En dan sal soe antyxyus in
 synre boesheit van gode doot
 geslagē werde suttende op
 ten bepal van **Ohuete** in
 synre tentē in die selue stede
Daer **Ihus xpus** tot synē
 vader ten hemel op gēuare
 is **Ind** **Enoch** en **Mehyas** sullē
 penitencie predike den goe
 nē die ond antyxy in synre
 geweest syn **En** dan nyet
 lange daer nae sal comen
 dat eynde der werlt **Woe**
 lange of cort en wet niemāt
 dan alleyn **Got** **In** desen tyde
 als antyxyus gecomē sal we
 sen seide **Ihus** synē discipulē
 voert **Ist** dat v nemāt seit xps
 is hier of daer in die wulder
 misse oft in dat geberchte of
 lantscop of stede **En** wilt nyet
 geloene noch rot gaen om toe
 sien **Want** het is een begyn
 der bedriechnissen **Oft** hi seg
 gē wolde den dach mynre
 toetomstē en sal nyet heyme
 liche wesen: meer apenbaer
 sal hy comē **Dat** alle die oge
 der mynsche sien sullē **En** o
 dat toe bewysen soe settet hi
 een gelickemisse seggende
 Gelue dē blick der sonē des

morgens als sy op gaet voort
 schijnt an alle die werlt **En**
 gelick den blyxem haesteht
 en onuhoets doth apenbaer
 comt **Doe** sal **die** soen des
 mynsche comē **Als** ysayas
 seit **Onse** hē sal apenbaer
 comē waer om dat hi vut in
 syn eerste comst doer dat
 licht der sterne an veren
 landē geapenbaert is **Dan**
 om wolde hy seggē **Die** goene
 die hemel en eerde in synre
 hant heeft beslaetē den en
 suldi in gēnē vborghē stede
 snecke **meer** ic seggē v vnr
 waer dat ryck gatz is in v
Oft hy seggē wolde **It** sy v
 genoch dat die vwachtinge
 des oerdelis vast en sonder
 twifel is **Die** tyt en is v gē
 noit toe wetē: omer die enge
 lē en sullē den dach nyet be
 kenē eer dat hy comē sal
En gelick dat syn dach on
 bekent is eer hy comt **Doe**
 sal hy apenbaer comē wese
 als hy comt **Want** waer
 dat licham xpi is daer sullē
 vsaemt werde die aernen
Dat is die saligē sullē op i
 die licht hem onteffen gae
Want eer die vmaledide doer
 die swaerheit oere sunden
 gelick loot opter eerde bly
 uē sullē **Dyt** sy dy cortelike
 genoch geseit van die toe
 comst en tribulatie **Ant xpi**

Moralizatie en Leeringe

Oyt wort xpi die seit dat dat rijk gatz in ons is toe v staen dat die gauce syn der gotlicker gracie in onser herten is daer bi dat got die heren in ons regerende is En dan soe is dat rijk v gracie i ons als alle die crachte en beroerte in ons gehorsam syn der gotlicker ordynantie mer nyet als sy rebel en weder spenich syn En alsoe ist in ons mylter gracie gatz dat wy dat rijk gatz ontfange moeghe It en sy dat wy ons selue daer teghe sette Van desen rijk gatz in ons seit se Anselmus aldus Wie dat waerachtich rechtadich is die heeft got in hem blyuen De Daer om seit hy soe myt groter neersticheit toe merckē myt woe grote redene en reuerencie wy onse synē en ledē ons liden vmanē sullē daer an dat die got hestelt is Daer om laet ons alsulcke in wonder geuen al soe dat recht is alle dat gebot ons herte op dat hem nyet en weder stae emch dynck in ons synde Meer alle onse gedachte en beroerte der wille alle onse gedachte waerde en werckē die sullē aen merckē den wille gatz En synē wille dienen

En nae die regule synre recht uerdicheit geschiet werden Alsoe sullē wy waerachtelic dat rijk gatz syn ind hy sal in ons blyuē En wi sullē i hem blyuende wael leuē **Siet**

O ghedertiere he Ihu xpi geuet my aen gesien die onmyschelicheidē der werlt En die woedige tribulatie toe vlien tottē herge en hochheidē der dochde En in hemeliche dinge coniserende: nyet toe dale oft my toe neigē vander geestelicker hoch tot vleischelickē begerte En werckē der vur gaender werltlicker cōsatie Meer my selue vur waert wttrickende om vruchte der gude der werckē arbeitende **Siet** toe sien achter waert en tot tythickē dinge daer af ic my ont cleet heb Geest my ont dat ic geyne vleyder v gelouende suckē mot dat rijk der gracie dat i ons syn mach en dat ic to me tottē rijk der glorie Amē

Van remedien en
voet teghe die geestelicke temp
tatie en tribulatie der leister
tijt En van de saken die ons behoere toe merckē om in de tuden en in alle tuden toe te sien dat wy nyet bedragen oft vraschet wde **Dat** en **xxx capittel Scriptura**

Want ic di geseit heb dat voel tribulacien van buten en van binnen aen comen sullen den herten der rechtvrdiger mynsche in die tijt als Antypius comen sal Ende die dagelike aencomen Doe sal ic di maner wysen en regule geuen toe vryne Toe weten van die geestelike temptacie die die wile onder die gedaeten der gotlicker mynsche en apenbaringe den mynsche bedrieget Want sy quaet toe kenen syn en toe weder staen swaere syn dan die delicham van buten aen comen Dan wilcke en gemeen regel is dat sy een mynsche patientie en vspuldelic lyden En om gey tytlick gaet toe vryne oft dat quaet toe ontgaen myet en sal vseten die myne gatz noch en sal achter laeten die salicheit synre zielen Dan die geestelike temptacie suldi eerste dy hueden dat gy myet lichtelike geloeuen en sult eenige nye dyngte reuelacie oft apenbaringe in dy seluen oft in eyne anten En oec die myet en begeren want die wille hier doer in brenghet die diuel diuolynge by geloeuen in die herten der mynsche wanner sy dan meyne dattet van gode is Daer o

seit die apostel paul En wilt alle geeste noch alle reuelacie myet geloeuen proeffen en ondersuecht sy eerste oft sy van gode syn Ten andere dat gy v seluen myet en laet duncken dat gy geuolt eenige sonderlinge hemelsche troestinge in dy herten Doer vmetelheit en groet achte van dy seluen want dan vhenget got die wille wt syre rechtvrdicheit dat soe dan ge mynsche uit den soetheit ke genoele van die gracie gatz geworpen werde en daer in bedrage werde Daer om suldy altyt dyn herten stellen in oitmoedicheit Ind alle dy gedachte werpen in got En in dat gemeen geloue der heiligher kercke En mit vrye des heilighen geestes werpen dat goen dat bouen dyn vstaen is dy toformerende en gelick makende den exempel d apostelen En inder heilighen vaders der heiligher kercke vrende nye we dyngte en wech stellende tot dat sy genoch geprobeert syn En alle dyt doende soe suldy staedelike waechen om toe behueden en toe bewaeren die ziel die wilcke van binnen en van buyten Dan buyten meniger hande vande beuechte wort hid myt lyfte onder gaen werdet Die wille onder die geduente der gotlick

dynstē reuelatiē apenbaringē
 apheciē daer om die mīsche
 alre meeste vur hueden moit
 want dat goene dat apen
 baer is dat is voel badt toe
 schouwe. Dan dat goen dat
 onder die gedaente des guch
 bedect is. Ind sonderlinge itē
 periculosen tyde d' vnsolginge
 Antyppi. Waer o dat **Ihū**
 twe remedie principael hier
 tegē gegene heeft. Die eerste
 is die wake om dat vliec der
 groter vronde des ewigen
 leuens. En om den in val der
 ewiger pynē d' hellē daer nae
 inaelb meer af geseit sal wer
 de. Die ander remedie is dat
 gebet en daer af seit hy tot sy
 nē apostolen.

Sonder op haldē suldy nē
 bedē mīe got mīe vader toe
 wetē op dat hy mīe gracie
 gene toe weder staen dese tri
 bulatiē en temptatiē. Want
 die wise mā seit dattet dat
 gebet eyns rechtindigē mī
 schen doer gaet den hemel
 en treedt vur dat aenschyn
 gatz. **Oft** **Ihū** seggē wolde
 bidt gade dat hy sterck en
 tōfortere tegē die vnsolginge
 der mīsche. Dat hy v dat licht
 der wariger bekennisse ge
 ue: dat hy niet bedraffen
 en wert vā eniger valscher
 lyst der mīsche. **Oft** des du
 uels oft inwer eygenre fanta
 sien.

En dat bereit mocht werde
 in dē dage des oerdelb wake
 de en vnsolginge die toe comt
Ihū x. Tot wilckē gebede op
 dat vliet mach werde be
 horen vier dynstē en proprie
 teytē by toe twee. Dat eerste
 is dat eyn mīsche in der liefde
 staen moit. Waer om dat hy
 seit. Dyt vur die goen die v
 vnsolgende syn. Ten andere
 dat die goen die bidde wāt
 die sal een vastē gelone tot gā
 de hebē want sonder geloue
 als scē paul⁹ seit ist omoege
 lidē gade toe behaegē. En dat
 een mīsche vast betrouwen
 hebbe op got dat hy hem niet
 en sal laetē. Ten derden sal
 dat gebet oitmoedich syn wāt
 dat goene dat hoūdich is en
 is gade niet bequaem. Als onse
 hē **Ihū** bewiset mit exempel
 van eynē pharizee en eenē
 publicanen die wilckē twe mit
 malcanderē inden tempel ge
 gaen warē om toe bedē. **Mer**
 sy wordē ongelick vhoert. **Want**
 dat gebet des pharizee
 mit hoūdicheit wt gesprackē
 wart. **Soe** heeft got die here
 dat vsmact: Ind heeft vhoert
 dat oitmoedige gebet des
 apenbare sunders hem syn
 sūde vgeuende. En hem recht
 uerdich makende als vur ver
 claert is. Ten vierde soe sal
 dat gebet stadich sonder ophal
 den.

wesen **D**at is wāner **I**t tyt
 en stede en stonde is toe biddē
Die soe is toe vstraen dat die
 myschē altyt bidt alsoe lange
 als hy in synē werckē recht
 sīdich is en dochtelickē leeft
En alsoe lange als die myn
 schē nyet op en halt rechtū
 dich toe synē **A**lsoe lange en
 is hy oec nyet ophaldende
 van biddē mer hy wort al
 tyt gerekent toe biddē **E**n
 om dat badt toe declareen
Die heeft onse hē **I**hū hier
 exempel by gesēit **E**n seyde
 aldus **H**et is geweest in een
 stat een rechter geweest die
 got noch mynshē en ontsach
En in die selue stede is geweest
 een weduwe die arinc was
 ind die quaem tottē rechter
 roepende en begerende om
 recht toe geschien **E**n wrat
 ke toe doen aū oer weder
 partye die oer orecht dedē
 en oerē soen **D**ie rechter
 vnr genoemt en heeft sy nyet
 willē hōrē noch antwoert
 hier op geuē of oer enige
 hulpe doen **D**ie vrouwe en
 liet nyet af alle dage en vre
 soe plaech sy dē rechter toe seg
 gē en toe vmanē en toe bid
 dē om dat hy oer tot oerē
 rechtē hulpe solde **T**en leste
 nyet dat sy soe seer aenstōt
 en dē rechter nae ghyck mo
 lesterende **E**n hem nyet on

gequelt lachende **D**ie hāp oer
 die rechter tot oerē rechten
 en seide **A**l ist dat ic got nyet
 en vrese noch den myschen
 nyet en ontsie **N**ochtan wāt
 dese vrouwe soe seer meerstādich
 is en my soe groete moeynisc
 aen doet ic sal oer helpē **D**ie
 ist oec myt grāde den heren
 die wilcke dat wille myt gro
 ter stadichheit willet gebedē
 wesen eer hy dē mynshē wilt
 vhoerē **O**m hem toe proenen
 en syn herte toe beter toe ont
 frinckē en toe ontsteckē myt
 meerder liefdē tot hem **E**n
 tot meerder dancbaerheit
 van dat goen dat hy dan ot
 fande wort van grāde **E**n mē
 di oec sende die gebūdde salid
 maker dat die soen des my
 schē **A**ls hy comē sal ten wūstē
 dage dat hy oec geloene in die
 werlt vyndē sal **R**echt of hy
 seggē wolde **I**n den tydē sal
 seer cranck weesen dat gelo
 ue in die werlt **D**ie vader en
 sal dē soen nyet betromwen
En weder om die soen den
 vader nyet **N**och meer die
 myschē en sullē grāde nyet ge
 loenē **M**eer sy sullē oerē hāp
 en troist en al oer lust setten
 op **D**ese tyblike eertsche
 vyngē **E**n gatz vgetende en
 die ewige en hemelsche grāde
Alsoe wolde hy seggē dat in
 den tyden cranck gelone in

daer toe vorē af geseit is comē
solde dat eynde der werlt. **E**n
den dach des oerdelis in wilcke
elick loen nae synē wercken
ontfangē sal teykenē bewisen
de hier af. **E**n hi seit **Aldne**

Oyt nae die **A**
tribulatie van dē dagē sal comē
den dach des herē die al die re
rechtidige begeren en die boe
se vreesen sullē. **W**ilcke dach
vur gauen sullē teykenē al ist
dat hi onbekent syu sal noch
ranch mach mē daer by merckē
dat dat eynde der werlt nakē
te sal wesen. **T**oe wetē soe sal
een gemeynē vstormige wesen
an alle creatuere want een
staende sal wesen die tyt der
vynenwinge. **A**lle dat got van
begynē heeft gemaect wilcke
teykenē en vstormige men
denlen mach in vierē by vier
verlen condiciē van creatuere
daer teykenē by gescreuen
syn. **T**en eerste in die hemel
sche creatuere want sone en
mane sullē werde vduystert
vanē oer natuere. **E**n die ster
re sullē vallē van dē hemel
Diet dat sy witte hemel vallē
sullē mer het sal schynē van
vyrcheit der sterne dat sy
van dē hemel vallē sullē. **E**n
om die toe comste des alre m
merste lichts soe sullē sy schynē
vduystert toe wesen nyet
doer vmynderinge oerē en
gen lichts. **M**er nae den dagē

des oerdelis soe sal dat licht der
sterne en planete voel claere
werde dan het nu is. **E**n meer
ander teykenē sullē gesien wde
in dē hemel. **D**ie sone en mane
ghelick blout roit synde als wra
ke roepende an die sinderen
vurige swaerde en loepe
vurē in dē hemel stymē en ge
lypt vanē gaende die dondere
en blyxem die natuerhaken
syn. **T**ot een vnaermisse alle
der goure die dyt sien of hore
sullē. **T**en anderē sal wesen
een vstormige in den elementē
daer af dat **I**hus xpus seit
Inder eerde sal wesen en ge
drang des volcs om en confu
sie des gelufts vander zee en
ander waterē. **V**ant in den
tyde doer dat werck der he
melscher creatuere soe sullen
vceemde impressie oft druck
inge gheschie in dē elementen
Die eerde sal **b**em en secken.
beuē auer al. **I**nder lucht sal
wesen dnuystermisse donder
blyxem. **I**nder zee wese wynde
bōnē en buytē die zee bewege
de gruselit geluyt makende
En daer sal wesen die brant des
vurē vterende al dat in der
werlt is. **W**aer doer die myn
sche in groeter vreesen synde
en ontloepende willē den wa
terē en den vuyt by malcan
der sullē comē vneert synde
Die en dē anderē nyet toe sprec
kende

Mer myt bedrueter herte ver
wachende die toe comst des
richters. **I** Ten derde soe sal
wesen vstoringe in den vede
lickē creaturē waer of dat
hy vort seit. Die myschē sullē
vdozre en vgnen in oere crach
ten en als vsufte en onsmijge
myschē geyn herte en vstaent
hebbende. **E** groete buernisse
dyngē die sy sien sullē. **E**n oec
om die vwachtinge des toe
comende oerdelē. **I** Ten vierde
sal eyn vstoringe wesen mit
geestelickē creaturē. Want
die virtutē oft crachtē der he
melē dat is die heilige engelē
sullē hem bewege oft beroert
werdē. Want sy sullē hem v
wonderē der mynwer wer
kē die banē die natuerē i die
hemelē en elementē gescheien
sullē. **E**n sy sullē hem oec bewe
gen myrakel toe doen om die
myschē toe sterckē en noch mit
laeste tot penitencie toe bren
gē. **I** Te sy sullē oec beroert
werdē om wrake toe doen vā
den sūde by den wille gatz
scheidende die quade wille gae
dē. **E**n die werpende in dat
ewige vuur. **A**lsoe **I**hūs onse
behalder seit in ewangeli
en want dan die helle toe
geslaetē sal werdē: soe sal
dan den brant des vuurs
voel heiter syn dan toe vore
gelick een fornans dat toe

geslaetē is daer die blame myt
wt en slaet. **I**heronim^{us} heeft
geuondē in annalib^{us} hebreorū
als **E**cclēsiastica historia staet
geschreue xv teikenē die in
xv dage vū den leeste dach
gescheien sullē. Mer oft dese
teikenē gescheien sullē nae
malcanderē dē eenē dach aē
den anderē. **O**ft dat sy in
meer langer en vscheidender
tūt gescheien sullē dat en heeft
hy niet vsekert. **I**n den eer
ste dage seit hy soe sal die zee
oer vheffen banē alle berge
xl cubitus staende gelick als
een muur. **I** Ten anderē dage
soe sal die zee weder synken
alsoe neder dat mē sy nan
welickē gesien en sal cōnen.
Dat die dierē en visschē des
bloet sullē wesen. **I**n den
derde soe sullē die dieren
der zee banē dat water hem
apenbare myt groete ver
uerlickē geluyde en getruys
sche geuende myt groeter
vneermisse. **I**n dē vierden
dage soe sal vberne die zee
en alle waterē. **I**n dē vyfte
dage soe sullē alle crudē en
boemē bloet drupende we
sen. **I**n den vi dage soe sullē
alle tynueringē kerkē slaten
borge en palayse neder valle.
In den vii dage soe sullē die ster
ne tegen malcanderē sprynge
een grysche en vuerlick geluyde

treuende **I**nde viij dage soe
 sal een gemeyn general eert
 beuinge gescheien **I**nden ix
 dage soe sal berch en dael en
 al wat op ter eerde is gelick
 en ene sleet werde **I**n den
 x dage soe sullen die mynsche
 wte hael en cuple der eerde
 come daer sy van vuerynsse
 in gewelcke syn en hem vbor
 ge hebij **E**n sullen by malen
 der come en swijge va ver
 wondenisse en vuermissen
Inde xi dage soe sullen die gra
 ue grauent werde en die doe
 de beene sullen staen op die gra
 uen **I**nde xij dage soe sullen
 die steerne van de hemel valle
Inden xiii dach soe sullen die
 mynsche van leuende steruen
 welke ~~mynsche~~ teikenen nyet
 voel vasticheit en heeft **I**n
 de xiiii dage soe sal bernē en
 mytte vuer gepurgeert en ge
 reynigt werde hemel en eer
 de **I**n de xv dage en inden
 leste soe sal hemel en eerde
 vernieuwet werde **E**n die
 mynsche sullen vrysen vander
 doot en ten oerdel come om
 toe ontfange sentencie en loe
 syn neghe nae synre vdiēte
Een gemerct **M**oralzanc
 vueruerlike teikenē soe
 sal een negelick mynsche hem
 tot penitencie bereyde **W**at
 soe wie hier by nyet beroert
 en wort tot penitencie **D**ie is

harder dan een steij **W**ant
 dese vuer treuende vuerlike ten
 kenē die bewisen dat naenol
 gende oerdel noch vuerlicker
 toe sien **D**aer af seit **C**riso
 tom **a**ld **W**eruerlike is dat
 oerdel en onte vliedelik is die
 torment **M**eer ist dattu die wa
 ke dyne sūde ontgaen wilt
 soe eysche van dy selue hier die
 scholt: dat is doet penitencie
Hoert se **p**anvels seggende
Woert dat wi ons selue oer
 delden wy en soldē nyet voer
 delt werde **I**st dattu dat duetste
 soe salstu de wech vuer come
 en totter crone der glorie come
Here **I**hu x **G**ebet
 geeft my na toe volge die tei
 kene inder sone en sterne dat
 is die exempele der gueder
 wercke in die sonne der recht
 uerdicheit **E**n inder maget
 marie dyne heu moder en
 in alle dyne heilige **O**p dat
 inder eerde mynre vleische
 licheit syn moit bedruckenge
 der onbesneder beroerte
Auer myts schaemte en cofusie
 des geluyts der biechte en der
 zee des rouwe en der vheten
 der quellynge en dat in my
 vborre die mynschelicke quac
 de begeerlicheide myts vrees
 der helle en pbeudinge der
 glorie die an come sullen alder
 werlt alstu negelickē sulst ge
 ue nae syn wercke **D**ie soe moe
Gben

die crachtē der hemelē dat is
die crachtē der zielē beroert
werdē van dochtē in dochtē
Op dat ic bereydt benonden
mach werdē in dynre toe
toemistē Amē

Ander toecomist ons herē
Ihu x^r als hy toe rechtē comē
sal En van die opuerisynge
alle der der doeder mysche
Dat Cē xxi capittel

En nae alle dese tei
kenē soe sal comē
seit Ihu x^r vort
die vre die wilckē inemant
toe vorē en wete Dat is die
dach des strengē oerdels dan
sal dat teikē van dē soen des
myschē in dē hemel geapen
baert en gesien werdē Toe
wetē een teicken des troytes
sal in die lucht gesien werdē
Als xpus ten oerdel comē sal
om toe bewisen dat hy die
schande des crutes af gedaē
heeft En myt groeter glorie
myt hem dat vorēde is dat
wilckē een teiken der maledic
tiē toe vorē was Meer doer
syn bitter lyde en passie heeft
hyt gebēdyt En dan sullen
hem berwenē alle die geslechte
der eerdē Dat syn alle quae
de eertsche mysche vā sorgē
en vreesē des oerdels Wāt
sy meer gemynit hebē dese
tytliche eertsche dynge dan
xpin Wael redelickē moegē

sy dan screyen al salt toe lach
wesen Want dan geyn gelt
oft guet den rickē geyn ster
heit oft wysheit hemant ba
tē of helpē en sal Criststom
seit hier af dat die iode die
heydenē en die quade kerste
wenē sullē Die die werlt in
meer gemynit hebbe vā xpm
Aldus sullē sy berwenē toe
wetē oer smidē die sy gedaē
hebē oer dwaesheit die sy
myt gecorrigēert en hebē
Der glorie die vlarē hebbe
en oer pyne die sy gecrege
hebbe Dan sullē sy sien dē
soen des myschē xpm Ihu
comende in die wolckē des
hemels in groter cracht ende
maiesteyt want ghele hy in
een wolck myt dyt littenkē
synder gebēdyder Vif won
dē inder gedaentē der myn
schelicker figurē als war
achtich got en mysche tē he
mel genarē is alsoe sal hy
weder comē ghele dat die
heilige engelen dē apostolen
vur seide Hy sal werden
gesien nae synē licham vā
allē mynsche van gnedē
om eyn blytscop en vronde
daer in toe hebben Den qua
den tot een vuermissē en
pyne Want sy myt deel
achtich gewordē en syn der
heiliger passie En ghelick en
comē soe sal hy comē vur